

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Психолого-педагогічний факультет
Кафедра початкової освіти

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2021 р.

Реєстраційний № _____

« _____ » _____ 2021 р.

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ УЧІННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ
ЗАСОБАМИ МОБІЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Кваліфікаційна робота студентки
групи ЗПО-м-16
ступінь вищої освіти «магістр»
спеціальності 013 Початкова освіта
Сівачук Анастасії Леонідівни

Керівник:
кандидат філологічних наук, доцент
Онищенко І. В.

Оцінка:
Національна шкала _____
Шкала ECTS _____ Кількість балів _____
Голова ЕК _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

Члени ЕК _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Сівачук Анастасія Леонідівна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ УЧІННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ ЗАСОБАМИ МОБІЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	12
1.1. Мотивація учіння як психолого-педагогічний феномен	12
1.2. Особливості формування мотивації учіння в молодшому шкільному віці.....	19
1.3. Мобільні технології як засіб формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі	24
1.4. Педагогічні умови формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами мобільних технологій	33
Висновки до розділу 1.....	37
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПРОГРАМА ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ УЧІННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ ЗАСОБАМИ МОБІЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	40
2.1. Стан досліджуваної проблеми у практиці шкільного навчання	40
2.2. Виявлення рівня сформованості мотивації учіння молодших школярів	52
2.3. Експериментальна методика формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами мобільних технологій	63
2.4. Результати дослідно-експериментальної роботи.....	67
Висновки до розділу 2.....	70
ВИСНОВКИ	72

	4
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	76
ДОДАТКИ.....	86
Додаток А.....	86
Додаток Б.....	89
Додаток В.....	91
Додаток Г.....	96
Додаток Д.....	99
Додаток Е.....	103

ВСТУП

Актуальність дослідження. В умовах цілеспрямованого впровадження Нової української школи проблема мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів є однією із фундаментальних у педагогіці сьогодення. Закладення основ для формування особистості, яка вмотивована до навчання впродовж життя, вміє критично мислити та користується мобільними технологіями, є важливими і актуальними проблемами сучасної початкової школи.

Необхідність та актуальність досліджуваної проблеми відображена в багатьох державних документах, а саме: у Законі України «Про освіту» (2017 р.), Державному стандарті початкової освіти (2018 р.), Концепції «Нова українська школа» (2016 р.), Національній доктрині розвитку освіти України в XXI столітті (2002 р.), Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр. (2013 .) та ін. У цих документах вмотивованість дитини визначається як важлива умова для активної життєдіяльності та гармонійного розвитку особистості.

У порадику для вчителя «Нова українська школа» зазначається, що «найціннішим результатом початкової освіти в особистісному вимірі є здорова дитина, умотивована на успішне навчання, дослідницьке ставлення до життя; це учень / учениця, які, розвиваючись, вміють вчитися з різних джерел і критично оцінювати інформацію, відповідально ставитися до себе та інших людей, усвідомлювати себе громадянином / громадянкою України» [57, с. 10].

Перед учителем початкової ланки освіти стоїть задача сформувати в учнів позитивну мотивацію до навчання, вміння отримувати задоволення від успіхів у навчальній діяльності, організовуючи змагальні елементи у проявах винахідливості, кмітливості, швидкості реагування. Для більшої зацікавленості школярів XXI століття важливим є використання у своїй педагогічній діяльності сучасних мобільних засобів. Але велике значення

відіграє розуміння вчителем важливості розподілу часу під час навчання за допомогою мобільних засобів та своєчасним оцінюванням можливостей кожної дитини, щоб запобігти виникненню заперечливого ставлення до подібного навчання.

Педагогічний аналіз проблеми мотивації здійснили такі науковці, як Ю. Бабанський, Н. Данилов, І. Лернер, В. Онищук, І. Підласий, О. Савченко, Г. Щукіна та ін. Психологічний аспект мотивації учіння обґрунтували сучасні науковці, а саме: Л. Божович, Є. Ільїн, А. Маркова, А. Маслоу, Р. Немов, С. Рубінштейн, П. Якобсон та ін. Здійснивши аналіз праць дослідників, було з'ясовано, що мотивацією називають поєднання методів та засобів для спонукання до результативної діяльності при опрацюванні та засвоєнню навчального матеріалу.

Мотивації учіння дітей молодшого шкільного віку присвячені роботи таких психологів і педагогів, як М. Алексеєва, Н. Варченко, Н. Данилов, С. Дрозденко, Л. Занков, Г. Щукіна, П. Якобсон та ін. Науковцями було розглянуті структурні характеристики мотивів, які є рушійними силами дітей молодшого шкільного віку, психолого-педагогічні умови та шляхи цілеспрямованого формування вмотивованості до навчання.

Цікавим, ефективним і новим засобом формування мотивації учіння в контексті вимог НУШ є мобільні технології. Особливості впровадження мобільних технологій в освіту вивчали В. Барановська, К. Бугайчук, І. Золотарьова, І. Мардаренко, Н. Олефиренко, І. Онищенко, Н. Рашевська, С. Семеріков, В. Ткачук, Ю. Триус, А. Труш Б. Хантер, В. Шевченко та ін.

Отже, актуальність і важливість проблеми формування вмотивованої до навчання, творчої, активної, компетентної особистості, яка вільно володіє та вміє з користю застосовувати сучасні мобільні засоби на уроках мовно-літературної освітньої галузі зумовили вибір теми магістерського дослідження: «Формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами мобільних технологій».

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити систему роботи з формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами мобільних технологій.

Завдання дослідження. Відповідно до мети дослідження було поставлено такі завдання:

1) проаналізувати стан досліджуваної проблеми в науковій літературі, масовому педагогічному досвіді;

2) розкрити сутність мобільних технологій як засобу формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі;

3) обґрунтувати педагогічні умови формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами мобільних технологій;

4) розробити дослідно-експериментальну програму формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами мобільних технологій.

Об'єкт дослідження – процес формування мотивації учіння молодших школярів.

Предмет дослідження – система роботи з формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами мобільних технологій.

Гіпотеза дослідження: формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами мобільних технологій буде ефективним за таких умов:

1) урахування вікових та індивідуальних особливостей молодшого шкільного віку;

2) формування в учнів уміння усвідомлювати свої мотиви у навчальній роботі;

3) органічне включення мобільних технологій у структуру уроків мовно-літературної освітньої галузі;

4) поетапне, системне та цілеспрямоване використання мобільних технологій на уроках мовно-літературної освітньої галузі.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та розв'язання завдань дослідження нами було використано такі методи:

– теоретичні (аналіз, синтез, порівняння, систематизація, узагальнення, абстрагування);

– емпіричні (вивчення шкільної документації, узагальнення педагогічного досвіду, спостереження, бесіда, анкетування, тестування, педагогічний експеримент);

– методи математичної статистики.

Експериментальна база. Дослідно-експериментальна робота проводилася на базі комунального закладу «Середня загальноосвітня школа № 35» м. Кам'янське. В експерименті взяли участь учні других класів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробленні та впровадженні в освітній процес початкової школи основних положень формування мотивації учіння молодших школярів засобами мобільних технологій. Результати дослідження та висновки можуть бути використані вчителями початкових класів для більш успішного оволодіння навичками формування вмотивованості учнів на уроках мовно-літературної галузі за допомогою гаджетів та науковцями в подальших дослідженнях методів та засобів формування мотивації учнів початкової ланки в умовах НУШ, а також у майбутній професійній діяльності автора, при написанні наукових публікацій.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження було апробовано у вигляді таких доповідей:

1) «Упровадження мобільних технологій в освітній процес початкової школи як засобу формування мотивації учіння молодших школярів» на

Міжнародній науково-практичній конференції «Інформаційні технології в соціокультурній сфері, освіті та економіці» (м. Київ, 21-22 квітня 2021 р.);

2) «Формування пізнавального інтересу засобом технології BYOD» на II Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Сучасні інформаційні системи і технології» (м. Херсон, 30 листопада 2019 р.);

3) «Формування мотивації учіння засобами мобільних технологій» на Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології у виробництві та освіті: стан, досягнення, перспективи розвитку» (м. Черкаси, 16-22 березня 2020 р.);

4) «Мобільні технології в освіті, як засіб мотивації для сучасних дітей» на VII Всеукраїнській науково-практичній студентській інтернет-конференції «Науковий простір студента: пошуки і знахідки» (м. Київ, 12 травня 2020 р.);

5) «Педагогічні умови формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами мобільних технологій» на Підсумковій студентській науково-практичній конференції «Актуальні питання теорії і практики початкової освіти» (м. Кривий Ріг, 20 травня 2020 р.);

6) «Упровадження мобільних технологій в освітній процес початкової школи як засобу формування мотивації учіння молодших школярів» на III Регіональній науково-практичній конференції «Інновації у професійній діяльності педагога: проблеми, теорія, практика» (м. Нікополь, 23-24 квітня 2020 р.);

7) «Використання технології BYOD як ефективного засобу формування мотивації учіння в учнів початкової школи» на I International Scientific and Practical Conference «Scientific paradigm in the context of technologies and society development» (Швейцарія, м. Женева, 18-19 листопада 2021 р.).

Досліджувану тему розкрито в таких публікаціях:

1. Сівачук А. Л. Формування пізнавального інтересу засобом

технології BYOD. *Сучасні інформаційні системи і технології*: матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. Херсон, 2019. С. 175-179.

2. Сівачук А. Л. Формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної галузі. *Актуальні питання теорії і практики початкового навчання* : зб. наук. праць. Кривий Ріг: КДПУ, 2020. Вип. 13. С. 166–170.

3. Сівачук А. Л. Упровадження мобільних технологій в освітній процес початкової школи як засобу формування мотивації учіння молодших школярів. *Науковий простір студента: пошуки і знахідки*: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної студентської інтернет-конференції Національного педагогічного університету імені Н.П. Драгоманова. Київ, 2020. С. 181-184.

4. Сівачук А. Л. Формування мотивації учіння засобами мобільних технологій. *Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології у виробництві та освіті: стан, досягнення, перспективи розвитку*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Черкаси, 2020. С. 162-167.

5. Сівачук А. Л. Формування пізнавального інтересу молодших школярів на уроках мовно-літературної галузі засобом технології BYOD. *Збірник наукових праць здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету (приурочено до 90-річчя КДПУ)*. Кривий Ріг, 2020. С. 116–119.

6. Сівачук А. Л. Педагогічні умови формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами мобільних технологій. *Актуальні питання теорії і практики початкового навчання* : зб. наук. праць. Кривий Ріг : КДПУ, 2021. Вип. 14. С. 328–333.

7. Сівачук А. Л. Мобільні технології як ефективний інструмент формування мотивації до навчання сучасних дітей. *Інформаційні технології в*

соціокультурній сфері, освіті та економіці : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : Видавничий центр КНУКіМ, 2021. С.71–74

8. Сівачук А. Л., Онищенко І. В. Використання технології BYOD як ефективного засобу формування мотивації учіння в учнів початкової школи. *Scientific Collection «InterConf»: with the Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference «Scientific paradigm in the context of technologies and society development»* (November 18-19, 2021). Geneva, Switzerland: Protonique, 2021. № 86. С. 205–208.

9. Сівачук А. Л., Онищенко І. В. Формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами мобільних технологій: навч.-метод. посіб. Кривий Ріг : КДПУ, 2021. 99 с.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, супроводжуваних висновками, загальних висновків, списку використаної літератури (106 позицій), 6 додатків. Повний обсяг роботи – 106 сторінок, з яких 71 сторінка основного тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ УЧІННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ ЗАСОБАМИ МОБІЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

1.1. Мотивація учіння як психолого-педагогічний феномен

Для багатьох педагогів залишається відкритим питання: як вмотивувати дитину на самоосвіту та самовиховання, як зробити так, щоб вона сама розуміла, навіщо їй навчатися і прагнула до цього. Початкова школа відіграє важливу роль у мотиваційному розвитку учнів, саме перший вчитель повинен привити в дитини любов до процесу навчання, до наук, які вивчаються та прищепити бажання самовдосконалюватися впродовж подальшого життя.

У швидкоплинному світі дуже важко стало мотивувати дітей на навчання. Хоч спочатку, стати учнем є головним бажанням дошкільника, але часто буває, що вже через місяць навчання бажання вчитись десь зникає. Шкільне життя швидко втрачає свою привабливість. Тому для вчителя є необхідним якомога швидше зацікавити та вмотивувати дитину на подальше навчання. Для розв'язання цієї проблеми відкритий цілеспрямований курс реформування освіти в Україні. Саме оновлення змісту, мети, методів та засобів навчання сприяє найбільш швидкому вирішенню цієї проблеми.

Навчання у початковій школі є дуже важливим, адже цей період психологи і педагоги визначають особливим у психічному становленні людини, оскільки саме тоді з'являються фундаментальні передумови та механізми опанування різноманітних видів людської діяльності [75, с. 69].

Учитель, вивчаючи особливості розвитку молодшого школяра, його темперамент, характер, повинен використовувати різноманітні методи і засоби, за допомогою яких він зможе впливати на учня, формуючи найкращі якості особистості та сприяючи його всебічному розвитку [92].

Вивчення проблеми формування мотивації учіння молодших школярів вимагає з'ясування сутності її базових понять. У контексті нашого дослідження такими категоріями є: «мотив», «мотивація», «мотивація учіння». Розглянемо детальніше їхній зміст. Розглядаючи вказані поняття, ми побачили, що немає єдиного їх трактування.

С. Рубінштейн визначає мотив як свідомий стимул, який формується в людини залежно від обставин, в яких вона перебуває [70, с. 564].

П. Якобсон поділяє думку С. Рубінштейна та впевнений, що мотивом будь-якого вчинку є «той стимул, що призводить його до завершення» [101, с. 14].

Г. Костюк запевняє, що будь-яка діяльність людини завжди зумовлена різними видами мотивів. Порядок цих мотивів поступово складається впродовж становлення особистості під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників [16, с. 152].

В. Вілюнас трактує мотив як стимул до діяльності, який містить значущу потребу [15, с. 9].

У «Психологічному словнику» поняття «мотив» розглядається в трьох варіантах:

1) це спонука до діяльності, пов'язана із задоволенням потреб суб'єкта, сукупність зовнішніх і внутрішніх умов, що викликають активність суб'єкта і визначають його спрямованість;

2) це спонукаючий і визначаючий вибір спрямованості діяльності на предмет (матеріальний чи ідеальний), заради якого вона здійснюється;

3) це усвідомлена причина, що лежить в основі вибору дій і вчинків особистості [67, с. 181].

Мотив відрізняється від мотивації тим, що належить самому суб'єктові поведінки і слугує рушійною силою для виконання певних дій. Спираючись на філософський енциклопедичний словник, термін «мотивація» підпорядковує собі такі поняття як «потреба», «спонукання», «схильність», «прагнення», «потяг» тощо [96, с. 432].

Мотивація впливає з мотивів, тому її визначення часто схоже на визначення рушійних сил, які і є мотивами.

Р. Немов мотивацію визначає як сукупність причин психологічного характеру, що пояснюють як спрямованість і активність людини, так і її поведінку [55, с. 462].

У той час С. Зазнюк розглядає сутність мотивації як «сукупність спонукаючих чинників, що викликають активність особистості та визначають напрям її діяльності» [30, с. 7]. Психолог стверджує, що мотивація – це не завжди мотиви, а й різноманітні ситуації та вплив інших людей на особистість.

На думку Л. Овсянецької, мотивація є рушійною силою всієї людської поведінки, яка займає головне місце у будові людської суті. Мотивом є не лише спонукання до дійсності, а й вага підстава для її здійснення [59, с.23].

У Девіда Мак Келланда мотивація представляється як сукупність мотивів, які умовно поділяються на три групи:

- мотивація досягнення (стремління досягати найкращого в своїх справах), тобто потреба в успіху;
- мотивація в афіліації (налагодження стосунків з оточуючими);
- мотивація влади (бажання впливати на поведінку інших) [90].

Ці три потреби присутні й в учнів початкової школи, але деякі з них не так виражені як у дорослих.

Є. Ільїн поділяє визначення мотивації на два напрямки. Перший розглядає мотивацію як сукупність чинників або мотивів, а другий – як динамічне утворення, механізм [33, с 65].

Поняття «мотивація» у «Короткому психологічному словнику» (за редакцією А. Петровського) визначається як «спонукання, що викликає активність організму та визначає її спрямованість» [46, с.190].

С. Гончаренко розглядає мотивацію як «систему мотивів або стимулів, яка спонукає людину до конкретних форм діяльності або поведінки» [20, с. 217].

Спираючись на визначення І. Зязюна, з'ясуємо, що мотивація – це поштовх активності організму і його цілеспрямованості. У широкому розумінні поняття «мотивація» визначається і досліджується в усіх сферах психології, які досліджують причини і механізми поведінки людей [64, с.8].

С. Канюк стверджує, що мотивація – це процеси, засоби і методи до спонукання учнів до активної пізнавальної діяльності та продуктивного засвоєння змісту освіти [37, с. 238].

Сучасна психологія розглядає поняття «мотивація» як визначення системи факторів, що зумовлюють поведінку (мета, потреби, мотиви, наміри, прагнення та ін.); характеристику процесу, що стимулює поведінкову активність на певному рівні. Мотивація розуміється як низка певних причин, які спонукають людину робити будь-які вчинки [66, с. 187].

За переконаннями Н. Рудої, суть і поняття мотивації полягають у сукупності різних процесів: фізичних, поведінкових, інтелектуальних та психічних. Спираючись на ці процеси, визначається рішучість людини в визначених ситуаціях [71, 171].

Багато інших вчених давали визначення мотивації як науковому поняттю. Але аналіз їх праць зводиться до того, що її трактування розмежовується на два напрями: як вплив на людину шляхом використання різноманітних спонукальних дій та щось, що саме мотивує людину до діяльності за її особистими потребами.

Мотивація учіння – це комплекс заохочувальних дій, які сприяють підвищенню зацікавленості школяра та покращенню його навчальних навичок.

О. Киричук мотивацію учіння визначає як «систему природних, соціальних і особистісних чинників, що спонукають до відвідування навчального закладу, виконання вимог учителів, виконання домашнього завдання, до зусиль, необхідних для подолання труднощів, до розвитку здібностей тощо» [39, с. 67].

У роботі П. Якобсона виокремлюється три основних типи мотивації учіння:

- 1) мотивація, закладена безпосередньо у навчальній діяльності (прагнення до самовдосконалення і пізнання нового);
- 2) мотивація зовнішньої навчальної діяльності (бажання особистого благополуччя);
- 3) негативна мотивація (з'являється в учнів, які бояться неприємностей через погану успішність) [101].

П. Якобсон вважає, що негативна мотивація навчання ніколи не буде мати успіху [101]. Адже, якщо учень застерігається будь-яких проблем, які можуть виникнути через низький бал, то, навіть, одна невисока оцінка його навчальних прагнень, може привести до психічних розладів і зовсім відбити бажання вчитися.

А. Марковою мотивація учіння визначається як спрямованість активності на предмет і безпосередньо пов'язана з характеристиками предмета [51].

У науковій літературі виділяють два типи мотивації, які безпосередньо пов'язані з результатами навчання, це:

- 1) мотивація, яка носить негативний характер. Під негативною мотивацією розуміють спонукання школяра, що викликане усвідомленням певних неприємностей, які виникають.

Негативну мотивацію здійснюють мотиви, які пов'язують з втомою, нудьгою та різними труднощами, а саме:

- мотиви страху (незадовільна оцінка, страх покарання);
- мотиви «соціального примусу» [65].

- 2) позитивна мотивація, яка пов'язана з мотивами, які закладені поза навчальною діяльністю.

Позитивна мотивація існує у двох видах. Перша визначається важливими для особистості соціальними устремліннями, це може бути почуття обов'язку перед близькими, небажання засмутити батьків. Навчання

розглядається як шлях до засвоєння найбільших цінностей культури. Друга визначається вузько-особистісними мотивами, саме: схвалення оточення та шлях до власного благополуччя [12, с. 3].

Але, окрім цього, мотивація може бути пов'язана з особистісними потребами, такими як: набуття нових знань, розширення власного кругозору, реалізація своїх здібностей.

У склад широкій соціальної мотивації відносять мотиви, які начебто не пов'язані із навчальним процесом, а в більшій мірі із суспільними відносинами, але усі вони виконують навчально-виховну мету. Ці мотиви такі:

- суспільно-політичні (розглядають навчання як суспільний обов'язок);
- професійно-ціннісні (готовлять до майбутньої трудової діяльності);
- комунікативні мотиви (виробляють комунікативні навички) [65].

Усі мотиви взаємопов'язані. Тому важливо забезпечити гармонійний зв'язок широких соціальних мотивів з навчальними інтересами та пізнавальними запитам учнів.

Формування мотивації в учнів молодших класах передбачає виникнення бажання у досяганні успіху в навчальній діяльності. Забезпечення мотивації до знань в учнів початкових класів можливе за таких умов:

- присутністю цікавого, особистісно-орієнтованого роздавального дидактичного матеріалу, для навчання під час уроку;
- вдалий перехід від педагогічного диктату до педагогічної співпраці (з урахуванням поваги до учня та усвідомлення його цінності);
- організація під час навчання потреби у спілкуванні з однолітками та вчителем;
- забезпечення формування допитливості та пізнавального інтересу, самоціннісного ставлення до своїх можливостей адекватної самооцінки, виховання відповідного ставлення до навчання [48, с 51].

Формування мотивації до навчання залежить і від зовнішніх показників, таких, як довкілля, родичі, друзів, від чітко спланованої освітньої діяльності навчального закладу [65].

Для того, щоб у дитини з'явилася стійка мотивація навчальної діяльності, важливо звертати увагу на такі чинники, як: зміст навчального матеріалу, організація навчальної діяльності, форми навчання та оцінювання (на першому місці стоїть формувальне оцінювання) [8].

Пропонуємо мотиваційний цикл, який допоможе вчителю наповнити психологічним змістом кожен етап уроку в школі (рис 1.1).

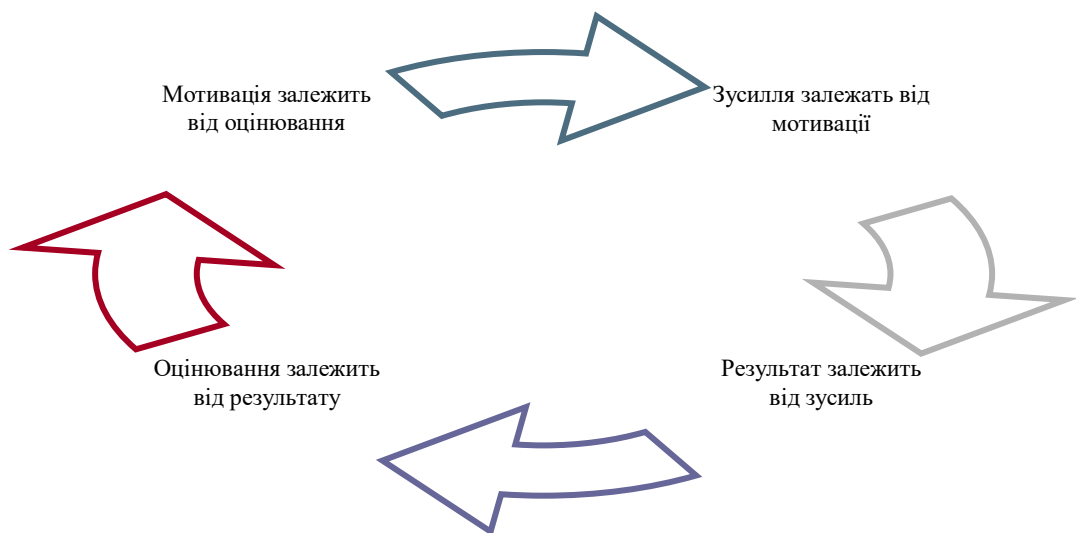

Рис.1.1. Мотиваційний цикл

Таким чином, у психолого-педагогічній літературі мотивація є основним, фундаментальним поняттям, яке визначає сукупність суперечок у поведінці учнів. Мотивація визначена як рушійна сила, своєрідний зовнішній чи внутрішній вплив на особистість, який спонукає її до певних дій. У науковій літературі визначено два види мотивації: позитивна і негативна. Для формування позитивної мотивації учіння вчителю необхідно розуміти мотиви навчання кожної дитини. Важливим завданням є з дитинства сформувати позитивну мотивацію до навчання і саморозвитку впродовж подальшого життя.

1.2. Особливості формування мотивації учіння в молодшому шкільному віці

В умовах НУШ проблема формування мотивації учіння молодших школярів є надзвичайно актуальною. Випустити з початкової школи вмотивовану дитину, яка вміє вчитися, робить це з великим задоволенням та прагне до самовдосконалення, – одна з важливих цілей вчителя-початківця. Сучасний учитель початкових класів повинен бути здатним якісно організувати освітній процес у початковій школі, сформувати в молодших школярів компетентності, які є необхідними для продовження навчання в основній школі та життєдіяльності в сучасному інформаційному суспільстві [60].

Задля успішного навчання, важливо не лише сформувати вмотивованість, а створити саме позитивну навчальну мотивацію.

Утворення позитивної навчальної мотивації – це процес формування та закріплення в учнів позитивних поштовхів до учбової діяльності. В утворенні цього процесу педагогіка має значне підґрунтя, адже в основі людського потягу до знань лежать не лише негативні поняття (страх, прагнення до пристосування), а й позитивні поштовхи – зацікавленість, потреба в розумінні, які і формують позитиву пізнавальну мотивацію [95].

Велика кількість дітей на запитання «Навіщо ти навчаєшся?» не можуть надати зрозумілої відповіді. Запитання такого типу заганяють дитину у глухий кут. Так що ж насправді є стимулом до певного виду діяльності?

Психолог і педагог М. Матюхіна аналізувала і досліджувала особливості процесу формування зацікавленості до змісту і перебігу засвоєння знань. У своїх роботах учена визначила основні шляхи для вирішення даної проблеми:

- 1) спрямування дитини до усвідомлення цілей навчання;
- 2) забезпечення учнів способами успішного виконання дій, які і будуть стимулювати підвищенню рівня вмотивованості [52].

М. Алексеева затверджує, що зацікавленість до навчання у школі поєднується з почуттям задоволеності від якісно і успішно виконаного завдання, з непереборною жагою бути освіченою та корисною для суспільства. Психолог запевняє, що коли учні розв'язують різноманітні мисленнєві задачі, то у них з'являються і розвиваються різноманітні інтелектуальні почуття, які стають мотивами навчальної діяльності [2, с. 14].

Психолог А. Дусавицький переконаний, що за умови наявності навчально-пізнавального інтересу учні в початковій школі здатні засвоювати важчий матеріал, ніж той, що пропонує шкільна програма. Окрім того, під кінець третього класу пізнавальний інтерес стає особистісною якістю школярів. Учений переконаний, що розвиток багатьох характеристик особистості дуже сильно пов'язаний із способами викладання вчителя [27, с. 65].

А. Дусавицький під час дослідження характеру інтересів робить важливий висновок, що у молодших школярів формується інтерес не лише до результату, але й до способів наукової діяльності. Але ці дані, отримані науковцем, спростовують думки багатьох науковців про те, що у молодшому шкільному віці можуть спостерігатися обмежені можливості пізнавальних інтересів.

Умовами для успішного формування мотивації учіння є використання мобільних технологій, діяльнісного підходу до організації навчання та створення проблемних ситуацій. Ці методи допомагають ефективно формувати вміння та навички, створювати атмосферу взаємодії дають змогу педагогу стати повноцінним учасником у колективі класу [40].

У літературі визначені такі фактори мотивації навчання:

- 1) навчання заради навчання;
- 2) навчання без особистої користі;
- 3) навчання для соціальної ідентифікації;
- 4) навчання заради успіху або страху невдач;
- 5) навчання з примусу або під тиском батьків чи вчителів;

б) навчання, яке має у підґрунті поняття і моральні обов'язки чи загальноприйняті норми;

7) навчання для досягнення мети у повсякденному житті;

8) навчання, що ґрунтується на соціальній меті, вимогах та цінностях [36, с 10].

Не менш важливу роль у формуванні мотивації учіння молодших школярів грає виховання дитини батьками. Сім'я надає великий вплив на її бажання та інтереси. Тому батькам необхідно підтримувати дитину, заохочувати її за успіхи та допомагати дітям визначити мету, заради якої у школяра з'явиться більш виражене бажання навчатися.

Але, на даному етапі ми з'ясували, що мотиви дітей в більшості не є усвідомленими батьками і деякими вчителями. Труднощі виникають через те, що дітей оцінюють не за мотивами, а за результатами діяльності.

На наш погляд, необхідною умовою для мотивації учіння учнями молодших класів є зацікавленість предметом. Для того, щоб дитині було зручно й цікаво на уроці і вона поводи́ла себе максимально активно, необхідно:

- використовувати інноваційні технології (зокрема, мобільні);
- застосовувати інтерактивні методи навчання;
- створювати ситуації успіху;
- розглядати кожного учня як індивідуальну особистість;
- організовувати різноманітну ігрову діяльність під час уроків;
- намагатися завжди тримати учнів у позитивному настрої.

Готуючись до уроків, вчителю необхідно ставити перед собою чітке запитання: як зробити урок максимально ефективним, цікавим і корисним? Для того, щоб дістати відповідь, необхідно ретельно готуватися до занять. Важливим етапом уроку для зацікавлення та вмотивованості школярів є «мотивація навчальної діяльності». На цьому етапі вчителю необхідно максимально докласти зусиль, щоб подальший урок пройшов успішно. Для цього потрібно використовувати різноманітні прийоми та засоби, ігри та

прилади. Учитель повинен якомога краще налаштувати дітей до уроку, тоді і урок буде в радість, як дітям, так і вчителю.

За нашим переконанням, для того, щоб мотивація учнів зростала, необхідно їх впродовж уроку заохочувати, тактовно виправляти помилки та часто змінювати види діяльності, щоб учні не встигали засумувати на уроці.

У методиці існують чотири методи стимулювання і мотивації учіння школярів:

1. Словесний метод, поєднаний із емоційним стимулюванням. До цього методу можна запропонувати такі прийоми: наведення незвичайних та цікавих прикладів, створення ситуації новизни та ін.

2. Проблемно-пошуковий метод є дуже важливим і цікавим для школярів. Прийоми, які можна використовувати в цьому методі такі: «мозкова атака», творчі проекти та завдання пошукового рівня.

3. Стимулюючі методи для відкриття нових знань. Незакінчені тексти та речення, які сприяють пошуку нових відповідей чи завдання, які спрямовані на отримання додаткової інформації.

4. Методи, які сприяють ініціативі взагалі та ініціативі під час діяльності. Корисними прийомами для розвитку ініціативи є прийоми навмисних помилок, виконання завдань та прийом лабіринту [10].

У сучасній освіті існує велика кількість способів, які сприяють підвищенню внутрішньої мотивації до учіння, зокрема:

- 1) співпраця вчителя та учня, а не нав'язування завдань і мети;
- 2) уникання встановлення часових обмежень там, де це можливо, тому що це заважає поривам дитячої творчості;
- 3) усі навчальні завдання мають відповідати віковим можливостям здобувачів освіти;
- 4) важливо надавати дитині право вибору без обмеження її свободи;
- 5) необхідно підбирати завдання з елементами непередбачуваності і новизни тощо.

Методист М. Лук'янова вважає, що задля формування позитивної мотивації до навчання, необхідно створювати ситуації, у яких різні за спрямованістю мотиви будуть створювати умови «боротьби». Вона пропонує такі ситуації реального вибору:

- вибір при наявних варіантах відповідей;
- ситуація вільного вибору;
- вибір декількох різнонаправлених мотивів;
- ситуація вибору з обмеженнями;
- помилковий вибір [47].

Важливим моментом у процесі формування мотивації учнів на уроці є процес правильного побудованого конспекту уроку з дотриманням структури та грамотної постановки цілей і задач. Відповідно до цього виділяються такі етапи формування мотивації:

I. Етап «викликання» вихідної мотивації (спонукання до нової діяльності, шляхом підкреслення попередніх досягнень та підсилення акценту на майбутню роботу, здивування та зацікавлення);

II. Етап підкріплення та збільшення мотивації, яка виникла (підтримка рівня складності різноманітних завдань, підключення учнів до самоконтролю);

III. Етап завершення уроку (наголосити на позитивному досвіді кожного учня, забезпечити ситуацію успіху, здійснити формувальне оцінювання вербальним способом або зробити рефлексію) [97].

Таким чином, для ефективного формування мотивації учіння учнів слід використовувати інноваційні технології (зокрема, мобільні); застосовувати інтерактивні методи навчання; створювати ситуації успіху; розглядати кожного учня як індивідуальну особистість; організовувати різноманітну ігрову діяльність під час уроків. Формування мотивації учіння є складним і важливим етапом навчання дитини в початковій школі, який впливає на ставлення здобувача освіти до навчання впродовж життя та складається з певної системи зовнішніх і внутрішніх суперечностей.

1.3. Мобільні технології як засіб формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної галузі

Важливим напрямом реформування початкової освіти є впровадження сучасних мобільних технологій в освітній процес. Особливості використання засобів мобільних технологій вивчали такі науковці, як М. Гольцмен, І. Безкровний, К. Бугайчук, В. Варченко, І. Золотарьова, Д. Клементс, М. Левшина, Н. Макарової, І. Мардаренко, Н. Рашевська, С. Семеріков, В. Ткачук, Ю. Триус, А. Труш, Л. Фуксон; та ін.

Педагогічні аспекти проблеми комп'ютеризації навчання знайшли втілення в працях Г. Захарової, А. Кузнецова, І. Онищенко, І. Роберта, та ін.; методичні – Б. Гершунського, О. Павлик, Н. Тализіної та ін.; психологічні – В. Рубцова, В. Тихомирова та ін.

І. Безкровний запевняє, що впровадження у школи мобільних технологій є переконанням в тому, що наша держава поступово виходить на новий сучасний етап. Якщо раніше навчання було лише проблемно-сфокусованим і головним був предмет навчання, то зараз воно більшою мірою орієнтується на учня, на його індивідуальні особливості та існує безперервність у навчанні. Користуючись засобами мобільних технологій, учні мають можливість навчатися і поза школою в цікавій для себе формі [5, с. 28].

Спираючись на дослідження А. Гуржія, Ю. Дорошенка, Г. Івшина, В. Серікова та ін., які стосуються використання мобільних засобів під час навчальної діяльності, можна виділити два основних підходи: педагогічний та інформаційний. Педагогічний підхід засновано на необхідності реалізації в навчальному процесі різноманітних дидактичних цілей. Інформаційний підхід спрямований на створення своєрідного навчального середовища, у якому здійснюється процес пізнання та інтелектуального розвитку [3, с. 30].

Психологи заповнюють, що із сучасними дітьми необхідно домовлятися, постійно мотивувати до виконання певної роботи, розпочинати вмотивування не лише кожен урок, а й кожен етап уроку.

Аспект мотивації використання мобільних технологій полягає у:

- використання вже набутого життєвого досвіду взаємодії дитини з комп'ютером чи телефоном;
- свободи у ступені вибору рівня складності завдань;
- розкриття практичної сутності навчального матеріалу;
- можливість пропонувати різні рішення, не переживаючи отримати за це низький бал;
- зосередження уваги на оригінальності і зацікавленості способом подання матеріалу чи завдання [3, с. 6].

Мовно-літературна освітня галузь у початковій школі – важлива складова у загальному змісті освіти, так як вона є не лише окремим навчальним предметом, а важливим підґрунтям для опанування усіх інших дисциплін.

Основна мета мовно-літературної освітньої галузі – забезпечити розвиток та удосконалення навичок усного і писемного мовлення, навчити дітей читанню й письму та сформувати певні знання про мову, мовні уміння, забезпечити мотивацію вивчення рідної мови, спираючись на елементи патріотичного виховання [32].

У сучасній педагогіці загальноприйнятим положенням є те, що урок – це основна форма навчання. Але вчителям необхідно зробити так, щоб кожен урок залишився в пам'яті учнів. Відомий факт, що в початковій школі важко обійтися без наочності. Використання мультимедійних пристроїв допоможе вчителю зробити урок не тільки пізнавальним, а й більш яскравим, ефективним та цікавим. Тому засоби мобільних технологій почали великими кроками входити до навчального простору. Мобільними технологіями називають різноманітні цифрові пристрої, які є в більшій мірі портативними приладами.

Мобільне навчання – це нова технологія в освіті, яка базується на активному використанні сучасних мобільних засобів. Використання мобільних технологій тісно пов'язано з навчальною мобільністю, адже учні мають можливість брати участь в освітньому процесі під час карантину або виконувати різні завдання без спираючості на час. Можливість цікаво навчатися будь-де і в будь-яких умовах підтримує загальну тенденцію інтенсифікації життя в інформаційному суспільстві [72].

Дослідники мобільного навчання розкривають переваги і можливості мобільних пристроїв, зокрема, такі:

1. Голосовий супровід. Ця технологія допомагає відпрацьовувати мовлення та слухати різні літературні твори, з розвитком аудіальної пам'яті.

2. Графічні та відеоілюстрації. Вони збільшують рівень засвоєння матеріалу на уроці.

3. Завантажувальні програми. За допомогою них створюється абсолютно новий навчальний простір [102, с. 473].

Гнучкість та зручність мобільних технологій дозволяє знайти інформацію у тому вигляді, яка необхідна у даний момент і створює умови для продуктивності у навчанні.

Взагалі, термін «технологія навчання» був висвітлений у 60-х роках ХХ століття. Під час застосування технічних засобів навчання та комп'ютерів, почали виникати такі нові терміни, як «мобільні технології», «комп'ютерні технології», «нові інформаційні технології». Це сприяло підвищенню рівня необхідності використання мережі Інтернет [17, с. 95].

Використання мобільних засобів в освіті сприяє підвищенню рівня персоналізації навчання. Учитель має змогу давати індивідуальні різноманітні завдання дітям та бути впевненим, що вони їх виконають самостійно. Це запобігає списуванню на уроках та підвищує зацікавленість школярів.

Погоджуємося з думкою Н. Морзе, яка зазначає, що з точки зору методики викладання, мобільні технології сприяють більш вдалому

забезпеченню зворотного зв'язку під час навчання, допомагають зробити навчання більш цікавим, інтенсивним та ефективним за рахунок реалізації можливостей мультимедіа освітніх систем до дієвого і наочного подання навчального матеріалу [53, с. 96].

Але, при підготовці до уроку, варто чітко розуміти, що мобільний засіб не замінює вчителя, а тільки доповнює матеріал. Правильно побудований урок з використанням мобільних технологій, містить в собі такі принципи:

- принцип адаптивності (дитина поступово звикає до такого виду діяльності);
- принцип керованості (у будь-який момент вчитель має змогу скоригувати процес навчання);
- принцип інтерактивності та діалоговий характер (мобільні засоби повинні мати здібність «відгукуватися» на дії учнів;
- мобільний засіб може бути використаний на всіх етапах уроку [87].

Велика кількість вчителів, які працюють у початковій школі, стикаються з проблемами запам'ятовування деяких слів чи правопису. Використання мобільного навчання допоможе пояснити основні правила правопису, використовуючи кольорові картинки та анімації.

Наприклад, «Грамотійка допомагає звіряткам» – це дуже цікава і корисна гра з граматики, яка складена відповідно до програми з української мови для 2 класів. Завдання охоплюють такі теми, як: «Велика буква», «Слово», «Дзвінки і глухі приголосні» та ін. Гра допоможе другокласникам швидко закріпити вивчений матеріал на уроці, збільшить активний словниковий запас учнів та сприятиме формуванню позитивної мотивації до вивчення української мови. Також можна використовувати таку мобільну гру, як «Дитячий тренажер грамотності». Текстові, малюнкові та словникові тренажери допоможуть підвищити рівень знань учня з української мови.

На нашу думку, ефективним засобом формування мотивації до учіння в учнів початкової школи є технологія BYOD (Bring Your Own Device) – «прийди зі своїм пристроєм».

Сутність технології BYOD полягає в тому, що учні приносять свої персональні мобільні пристрої (смартфон, планшет, нетбук, електронна книга, iPhone, iPad та ін.) до закладу освіти та використовують їх як інструменти для навчання. Характерними ознаками мобільних пристроїв є компактність, унікальність, легкість та зручність у використанні, забезпечення комунікації та роботи в мережі Інтернет, портативність, сумісність зі стаціонарними ком'ютерами і ноутбуками, багатофункціональність, швидкий час вмикання і вимикання.

Зауважимо, що в контексті вимог Нової української школи технологія BYOD відповідає особистісно-орієнтованому підходу до навчання. Виконання завдань за допомогою мобільних пристроїв дозволяє індивідуалізувати навчання окремого учня, створити умови за яких він матиме власні завдання, які враховуватимуть його здібності, можливості та досвід.

Погоджуємося з думкою А. Бабич, що винятковість технології BYOD у тому, що вона не прив'язує учнів до якогось часу або місця, адже завдання та навчальний матеріал завжди у доступі перед учнями. Через це у учнів формується чітке уявлення про те, що навчатися можна завжди, у будь-який час [4, с. 1].

Отже, в умовах Нової української школи технологія BYOD є ефективним засобом формування інноваційної особистості та дозволяє гармонійно поєднувати зацікавленість учнів та їх пізнавальну діяльність, допомагає формувати критичне мислення, навички інформаційної діяльності, медіаграмотність, комунікативні здібності, креативність та мотивацію до учіння. Застосування технології BYOD робить шкільне навчання сучасним, цікавим, наочним, змістовним, динамічним, інформативним, молодші школярі перетворюється в активних суб'єктів освітнього процесу.

Мобільні технології є частиною інформаційно-комунікативних технологій. Під «інформаційно-комунікативними технологіями» А. Дзюбенко розуміє об'єднання програмних, технічних, мобільних,

комп'ютерних засобів для організації високорівневої інформатизації освітнього процесу [25, с. 30].

М. Гевал розкриває поняття «інформаційно-комунікативна технологія» як поєднання методів і технічних засобів реалізації інформаційних технологій [18, с. 4].

Погоджуємося із думкою М. Кітаєвої, що «активний розвиток інформаційних та комунікаційних технологій відкриває людству нові можливості в освіті, висуваючи натомість нові вимоги до навчання. Розвиток так званого «інформаційного простору» вимагає від сучасної школи покращення окремих аспектів її діяльності. Саме використання ІКТ допомагає змінити зміст освіти» [42].

Використання ІКТ підсилює наочність, що сприяє вихованню художнього смаку учнів та вдосконалює їхню емоційну сферу. Також допомагає здійснювати контроль і самоконтроль знань, виконувати тестові завдання, закріплювати вивчений матеріал, розв'язувати інтерактивні вправи і завдання, розвивати образне мислення.

У сучасному світі існує велика кількість програм, платформ та додатків для більш цікавого, але трохи полегшеного способу навчання, а саме: різноманітні WEB-квести, платформи Kahoot!, Learning Apps. Wooclap, Google Forms, або «Вчимо і граємо. Українська мова – словник і ігри» та інші різні додатки PlayMarket, які мають навчальний, змагальний і стимулюючий характер. Набирають обертів розробка коміксів, ментальних мап та ін. за допомогою комп'ютерних програм. Вони мотивують учнів до вивчення теми та формують швидке реагування.

Завдяки цим та іншим мобільним додаткам вчитель може швидко зрозуміти, чи засвоїли учні тему, над чим ще потрібно працювати. Школярі мають можливість проходити тести чи писати відповіді на контрольні завдання за допомогою свого власного мобільного пристрою, і для цього вже не потрібен, як раніше, стаціонарний комп'ютер навчального закладу.

Розповсюджені у навчальній діяльності квести, невпинно змінюються WEB-квестами – інформаційно-комунікативною технологією, яка допомагає учням за допомогою навчально-пошукової діяльності розв'язувати певні завдання. Результатом таких квестів є створення оригінального проекту і виконання творчих завдань в просторі мережі Інтернет.

Використання платформ Kahoot!, Wooclap та ін. допомагає вчителю зрозуміти, наскільки в нього виходить взаємодіяти з учнями, та наскільки учні розуміють його та тему, яка вивчається. Перевірка знань за допомогою таких додатків займає до 10 хвилин з автоматичним обробленням результатів і виробленням рейтингової таблиці.

За допомогою Google Forms вчитель може створювати об'ємні опитування із запитаннями як відкритого, так і закритого типу у яких учні мають можливість перевірити наскільки ними була засвоєна тема. Також можливе виконання їх дистанційно під час карантину, або як домашнє завдання.

Персоналізація навчання, миттєвий зворотній зв'язок, розумне використання навчального часу на уроках та неперервність навчального процесу – все це якісно нові та ефективні тенденції навчання сучасних дітей [91, с. 178].

Мобільні технології як і будь-які засоби навчання мають свої як переваги, так і недоліки. Використання мобільних технологій мають переваги як для вчителя, так і для учня. До переваг використання мобільних пристроїв учителем відносимо:

- відсутня одноманітність на уроках;
- легко поновлюється навчальний матеріал;
- забезпечується організована пізнавальна діяльність учнів;
- дана можливість створити нову інформаційну сферу;
- швидкий аналіз отриманих результатів та ін.

Переваги, які стосуються учня, такі:

- новизна технології, що приваблює дітей;

- можливість використання мобільних технологій як додатковий стимулюючий засіб;
- використання технологій портативних пристроїв в освітніх цілях;
- покращення ефективності навчання дітей з особливими потребами (зокрема, при порушеннях слуху);
- відсутність обмежень за розкладом чи місцем навчання [7];
- формування інформаційної культури
- поетапний, безперервний самоконтроль своїх знань, умінь і навичок.

Дане навчання можна використовувати під час уроків на свіжому повітрі, екскурсій та навчальних квестів.

Звичайно, не відсутні і недоліки, до яких можемо віднести:

- відсутність мобільних пристроїв у деяких дітей і, навіть, батьків;
- недостатня підготовка вчителів до користування технікою задля створення мобільного додатку;
- недостатньо розвинені навички учнів молодшої школи до самоконтролю пізнавальної діяльності;
- фрагментація навчання;
- проблеми з несумісністю деяких мобільних пристроїв та ін. [21].

Для результативного формування мотивації учіння молодших школярів засобами мобільних технологій на уроках мовно-літературної освітньої галузі слід вчити дітей розуміти і усвідомлювати мотиви, які сприяють покращенню результатів у навчальній роботі; поступово включати мобільні засоби у структуру уроків мовно-літературної галузі; майстерно керувати процесом формування позитивної мотивації учіння за допомогою мобільних технологій; регулярно використовувати мобільні технології на уроках мови та літератури в початковій школі; знати мобільні технології на високому рівні.

Постійне використання мобільних технологій на уроках мовно-літературної освітньої галузі сприяє формуванню в дітей навичок працювати в інформаційному просторі, підвищувати рівень зацікавленості та мотивації до навчання, виховувати кмітливість, ініціативність та швидкість реагування,

максимально активізувати пізнавальну діяльність та знання учнів, розвивати навичку постановки мети та її досягнення та ін.

Застосування різноманітних мобільних програм, тренажерів, квестів надає новітній вигляд уроку та робить процес навчання більш бадьорим, цікавим та полегшує вивчення нового матеріалу.

На думку методистів Н. Чабанни та І. Полященко, учитель при створенні мобільного засобу повинен перетворити кожен з епізодів свого продукту на самостійну дидактичну одиницю, для того, щоб учень кожним завданням наближався до поставленої навчальної мети [63].

Отже, активне застосування ресурсів мережі Інтернет на уроках забезпечить умови для:

- відпрацювання навички добору необхідної інформації;
- встановлення мережевої взаємодії;
- обміну інформації в режимі реального часу;
- оформлення особистих робіт учнів з використанням сучасної комп'ютерної техніки;
- обміну думками і досвідом із однолітками;
- публікації і оприлюднення своїх робіт і досягнень [89].

Таким чином, мобільні технології є ефективним засобом формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі. У науковій літературі мобільні технології розглядаються як сукупність портативних пристроїв, які дозволяють здійснювати швидке поширення та обробку інформації. Упровадження мобільних технологій в освітній процес початкової школи робить шкільне навчання сучасним, цікавим, наочним, змістовним, динамічним, інформативним, молодші школярі перетворюється в активних суб'єктів освітнього процесу. Використання мобільних технологій сприяє інтенсифікації уроків мовно-літературної освітньої галузі, підвищенню мотивації учіння молодших школярів, розвитку їх творчої активності, формуванню інтересу до уроків української мови та читання.

1.4. Педагогічні умови формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами мобільних технологій

У контексті вимог Нової української школи проблема формування мотивації учіння молодших школярів є актуальною і важливою.

Важливим умінням для сучасного вчителя є грамотне володіння різноманітними портативними пристроями та прагнення навчити цьому своїх учнів. Педагог як наставник повинен вчити своїх учнів із користю проводити час за мобільним засобом, пізнаючи щось нове, корисне та цікаве. Спираємося на думку І. Онищенко, яка зазначає, що регулярне використання мобільних технологій на уроках української мови в молодших класах дозволить підвищити рівень зацікавленості до навчання, виховати ініціативність, відповідальність, підсилити мотивацію до навчання, активізувати пізнавальну діяльність учнів та розвивати здібності до постановки й досягнення цілей [61, с. 191].

Визначенню та обґрунтуванню педагогічних умов формування мотивації учіння молодших школярів присвятили свої праці М. Алексеєва, Н. Бібік, М. Дригус, Л. Занков, О. Савченко, М. Скаткін та ін. Проблема підвищення мотивації учіння засобом мобільних технологій досліджувалася такими науковцями, як М. Гольцмен, І. Безкровний, К. Бугайчук, В. Варченко, І. Золотарьова, М. Левшина, Н. Макарової, І. Мардаренко, Н. Рашевська, С. Семеріков, А. Труш, Л. Фуксон; та ін.

У вітчизняній науці формування мотиваційної сфери дитини розглядається у межах пізнавальних інтересів як поштовхи до розвитку різних видів діяльності. Але для того, щоб ці поштовхи відбулися, необхідно забезпечити успішне формування мотивації учіння школярів. Задля досягнення вчителям необхідно дотримуватися раціональних, ретельно продуманих педагогічних умов [23, с. 118].

За нашим переконанням, формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами мобільних технологій буде ефективним за таких умов:

- 1) урахування вікових та індивідуальних особливостей молодшого шкільного віку;
- 2) формування в учнів уміння усвідомлювати свої мотиви у навчальній роботі;
- 3) органічне включення мобільних технологій у структуру уроків мовно-літературної освітньої галузі;
- 4) поетапне, системне та цілеспрямоване використання мобільних технологій на уроках мовно-літературної освітньої галузі.

Розкриємо зміст цих умов.

Перша умова – *урахування вікових та індивідуальних особливостей молодшого шкільного віку.*

Використовуючи мобільні засоби у початковій школі, учитель повинен спиратися на вікові та індивідуальні особливості учнів. Адже підбір завдань має відповідати їх здібностям та рівню розумовому розвитку. Індивідуальний підхід до учнів у процесі навчання вимагає створення умов для активної та організованої роботи всіх учнів, у той же час для індивідуального підходу до кожного з них з метою забезпечення успішного навчання й розвитку їх потенційних можливостей.

Вмотивування сучасного молодшого школяра – річ непроста. Сучасні діти вже з дитинства володіють знаннями про використання портативних засобів, але не завжди вміють навчатися з їх допомогою. Для дітей, до яких прижилася назва «зумери», дуже важливим є індивідуальний підхід у навчанні, а використання мобільних засобів, як у синхронному так і у асинхронному режимі, допомагає вчителю реалізувати цей підхід.

Головною мотивацією сучасних дітей є інтерес. Якщо їм не цікаво, то вони не будуть навчатися, а через низьку зацікавленість губиться увага.

Інформація має отримуватися швидко, з постійною зміною діяльності, тільки тоді навчання буде ефективним.

Використовуючи мобільні технології, учитель значно впливає на емоційний стан учнів, який підвищує рівень пізнавальної діяльності та активізації навчального процесу [34].

Друга умова – формування в учнів уміння усвідомлювати свої мотиви у навчальній роботі.

Мотиви у дитини є дуже складним психологічним утворенням. Ще С. Рубінштейн у ХХ столітті визначав мотив, як усвідомлений стимул, який формується залежно від ситуацій й обставин, у яких перебуває людина [70, с. 564].

Перш ніж навчати учнів, застосовуючи різноманітні мобільні технології, необхідно вмотивувати дітей саме до навчання в таких спосіб. Вони мають чітко розуміти, що портативний пристрій – це не тільки іграшка, але й предмет, який має можливість допомогти швидко та цікаво засвоїти навчальний матеріал.

Коли вчитель ставить собі за мету дати ґрунтовні знання, йому важливо не тільки викласти матеріал, але й залучити учнів до активної співпраці з вчителем та один одним шляхом використання мобільних технологій.

Третя умова – органічне включення мобільних технологій у структуру уроків мовно-літературної освітньої галузі.

Дуже часто школярам початкової школи складно встигати за темпом навчання у школі, коли за урок необхідно засвоїти велику кількість матеріалу, та ще й аудіально. У цей час урок для дитини перетворюється в звичайне сприйняття інформації, без розуміння змісту. У таких випадках візуалізація нової теми шляхом використання мобільних засобів допоможе зробити урок більш доступним та легким для розуміння учнями.

При правильному застосуванні мобільних засобів на уроках мовно-літературної галузі вчитель зможе зробити урок не тільки цікавим і кмітливим, але вмотивувати дитину на подальше навчання.

Вміло скерований освітній процес з використанням портативних засобів допоможе вчителю підвищити обсяг зробленої роботи у 1,5-2 рази, здійснити високий ступінь диференціації навчання, надати учням можливість проявити самостійну діяльність та навчити їх самостійно використовувати різноманітні електронні ресурси у навчальних цілях.

Четверта умова – поетапне, системне та цілеспрямоване використання мобільних технологій на уроках мовно-літературної освітньої галузі.

Будь-яку новизну у нашому світі необхідно вводити поступово. Така ж сама ситуація і з мобільними засобами на уроках. Використання мобільних засобів на уроці має бути доречним та допомагати вчителю у проведенні уроку, а не замінювати його.

Під час використання засобів мобільних технологій з учнями початкових класів, важливо враховувати те, що:

– у молодших класах закладаються основи майбутньої трудової діяльності учнів. Використання мобільних технологій допомагає формуванню критичного мислення, навичкам аналізувати, порівнювати, синтезувати, оцінювати інформацію з будь-яких джерел; ставити запитання, робити свідомий вибір, приймати та обґрунтовувати власний вибір;

– більшість здобутих навичок і знань діти не використовують у повсякденному житті, отже їхня практична цінність втрачається;

– учні молодших класів більш емоційні, тому використання мобільних засобів дає частково змогу зняти емоційну напругу та оживити навчальний процес [3].

Використання технологій має відповідати основним принципам уроку: послідовність, доступність, системність та ін. Починати використання мобільних засобів необхідно з невеличкої гри, тестування або перегляду відео за QR-кодом, а в процесі роботи – ускладнювати завдання, додаючи різноманітні WEB-квести, доходючи до створення власних проєктів.

Систематичне і ефективно сплановане використання мобільних технологій на уроці української мови допоможе вчителю:

- підвищити мотивацію до навчання;
- формувати інтерес до предмету;
- активізувати пізнавальну діяльність учнів;
- полегшити засвоєння матеріалу;
- формувати навички медіаграмотності.

Таким чином, нами було описано педагогічні умови, за яких відбувається успішне формування мотивації учіння учнів молодшого шкільного віку, а саме: урахування вікових та індивідуальних особливостей молодшого шкільного віку; формування в учнів уміння усвідомлювати свої мотиви у навчальній роботі; органічне включення мобільних технологій у структуру уроків мовно-літературної освітньої галузі; поетапне, системне та цілеспрямоване використання мобільних технологій на уроках мовно-літературної освітньої галузі. Ці умови допоможуть зробити освітній процес більш цікавим, корисним та захоплюючим, а вмотивовані на навчання діти будуть мати змогу самоудосконалюватися впродовж усього життя.

Висновки до розділу 1

1. У психолого-педагогічній літературі мотивація є основним поняттям, яке визначає сукупність суперечок у поведінці учнів. Мотивація визначається як рушійна сила, своєрідний зовнішній чи внутрішній вплив на особистість, який спонукає її до певних дій. У науковій літературі подано два види мотивації: позитивна і негативна. Важливим завданням є з дитинства сформувати позитивну мотивацію до навчання і саморозвитку впродовж подальшого життя.

2. Нами було визначено особливості формування мотивації учіння молодших школярів. З'ясовано, що для ефективного формування мотивації учіння учнів слід використовувати новітні засоби (в тому числі і мобільні

технології); застосовувати інтерактивні методи навчання; створювати ситуації успіху; розглядати кожного учня як індивідуальну особистість; організувати різноманітну ігрову діяльність під час уроків. Формування мотивації учіння є складним і важливим етапом навчання дитини в початковій школі, який впливає на ставлення здобувача освіти до навчання впродовж життя та складається з певної системи зовнішніх і внутрішніх суперечностей.

3. Мобільні технології є ефективним засобом формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі. У науковій літературі мобільні технології розглядаються як сукупність портативних пристроїв, які дозволяють здійснювати швидке поширення та обробку інформації. Активне використання мобільних технологій сприяє інтенсифікації уроків мовно-літературної освітньої галузі, підвищенню мотивації учіння молодших школярів, розвитку комунікативних здібностей, творчої активності, формуванню інтересу до уроків української мови та читання.

4. Виконання завдань за допомогою мобільних пристроїв дозволяє індивідуалізувати навчання окремого учня, створити умови за яких він матиме власні завдання, які враховуватимуть його здібності, можливості та досвід. Упровадження мобільних технологій в освітній процес початкової школи робить шкільне навчання сучасним, цікавим, наочним, змістовним, динамічним, інформативним, молодші школярі перетворюються в активних суб'єктів освітнього процесу.

5. Нами було описано педагогічні умови, за яких відбувається успішне формування мотивації учіння учнів молодшого шкільного віку, а саме: урахування вікових та індивідуальних особливостей молодшого шкільного віку; формування в учнів уміння усвідомлювати свої мотиви у навчальній роботі; органічне включення мобільних технологій у структуру уроків мовно-літературної освітньої галузі; поетапне, системне та цілеспрямоване використання мобільних технологій на уроках мовно-літературної освітньої

галузі. Ці умови допоможуть зробити освітній процес більш цікавим, корисним та захоплюючим, а вмотивовані на навчання діти будуть мати змогу самоудосконалюватися впродовж усього життя.

РОЗДІЛ 2.

ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПРОГРАМА ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ УЧІННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ ЗАСОБАМИ МОБІЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

2.1. Стан досліджуваної проблеми у практиці шкільного навчання

У Державному стандарті початкової освіти, значна увага приділяється оволодінню учнями початкових класів інформаційно-комунікаційними компетентностями, основами цифрової грамотності та інформаційною культурою.

Для того, щоб з'ясувати стан проблеми використання мобільних засобів у практиці шкільного навчання з метою формування мотивації учіння, було проаналізовано Державний стандарт початкової освіти (2018), Типові освітні програми для 2 класу, розроблені під керівництвом О. Савченко та Р. Шияна, підручники з мовно-літературної галузі для 2 класу та шкільні умови для застосування даних технологій.

У Державному стандарті початкової освіти на даному етапі відсутнє застосування поняття «мобільні технології» чи «мобільні засоби навчання». Але в ключовій інформаційно-комунікаційній компетентності зазначена необхідність оволодіння основами цифрової та мобільної грамотності та здатності використання засобів інформаційних технологій як у навчанні так і у повсякденному житті.

Формування ключових компетентностей та використання мобільних засобів також є необхідною умовою для формування мотивації в людини, яка прагне до навчання, отримання нової інформації, збільшує власний досвід шляхом пізнання, визначає власні цілі та моделює способи їх досягнення, вміє працювати самостійно та в колективній групі [24].

Мобільні технології розглядаються як спосіб доступу до навчальної інформації, забезпечення пошуку та отримання та опрацювання інформації, у тому числі і у мережі Інтернет. Важливо навчити учнів працювати з різними джерелами інформації та навчити учнів отримувати та зберігати інформацію на електронних носіях [3, с. 33].

Аналізуючи Типову освітню програму з мовно-літературної освітньої галузі для 2 класу, розроблену під керівництвом О. Савченко, бачимо, що в ній виділена змістова лінія «Досліджуємо медіа», яка ознайомлює учнів з основами використання мобільних пристроїв із навчальною метою. Учні знайомляться з медіапродукцією та намагаються скласти свою за даними зразками. Такі вправи є основою для використання мобільних засобів на уроках української мови та літературного читання.

У типовій освітній програмі, розробленій під керівництвом Р. Шияна, також присутня дана змістова лінія. Відмінність цих змістових ліній полягає в тому, що у Р. Шияна більш широко розкрито поняття медіограмотності дітей та використовується термін «медіатексти». Взагалі, програма за Р. Шияном більш детально описує діяльнісний підхід дітей до навчання, у той самий час, як опорна програма за О. Савченко спрямована більшою мірою на теоретичне засвоєння учнями матеріалу.

Отже, автори чинних освітніх програм виділяють майже однакові медіапродукти, які необхідно засвоїти дітям під час вивчення мови та літератури у 2 класі, а саме: фото-колаж, листівки, дитячі журнали та комікси. Але в освітній програмі, розробленій під керівництвом Р. Шияна, перелік медіотекстів трохи збільшується. З'являються елементи створення аудіо та відео матеріалів, мультфільмів та кіноафіш.

Проаналізувавши деякі рекомендовані підручники з мовно-літературної освітньої галузі для 2 класу, ми з'ясували, що майже в усіх підручниках відсутні завдання, побудовані на використанні мобільних засобів. У сучасних методичних посібниках виокремлених завдань та рекомендацій для

формування медіакомпетентності в учнів початкової школи з української мови та літератури майже немає.

Аналізуючи підручники Н. Кравцової, В. Романової та А. Савчук [45], М. Наумчук, В. Наумчук та Н. Коник [54] і М. Вашуленко, С. Дубовик [13], присутні завдання, які потребують мобільні пристрої для зчитування QR-кода (рис. 2.1., 2.2.). Переходячи за даними учні можуть дивитися цікаві та користі відео на використання правил, виконувати завдання з розвитку мовлення, працювати зі світлинами, коміксами аудіозаписами.

- 134.** 1. Проскануй QR-код та послухай оповідання. Що тобі в ньому сподобалося?
2. Дай відповіді на запитання.
1. Який настрій був в Андрійка?
 2. Кого він побачив? Який був хлопчик?
 3. Що зробив Андрійко, щоб настрій малюка покращився?
 3. Який, на твою думку, настрій у людей, що роблять добрі справи?
 4. Усно поділи виділені слова на склади.
- Осіній день, поставив запитання, радій життю.**

Рис. 2.1. Завдання, подані в підручнику Н. Кравцової, В. Романової та А. Савчук [45]

- 11.** 1. Чи пам'ятаєш ти алфавіт? Назви всі букви української мови в алфавітному порядку. Проскануй QR-код та прослухай пісню про алфавіт.

Український алфавіт

Аа	Бб	Вв	Гг	Ґґ	Дд	Ее	Єє	Жж	Зз
(а)	(бе)	(ве)	(ге)	(ґе)	(де)	(е)	(є)	(же)	(зе)
Ии	Іі	Її	Йй	Кк	Лл	Мм	Нн	Оо	Пп
(и)	(і)	(ї)	(йот)	(ка)	(ел)	(ем)	(ен)	(о)	(пе)
Рр	Сс	Тт	Уу	Фф	Хх	Цц	Чч	Шш	Щщ
(ер)	(ес)	(те)	(у)	(еф)	(ха)	(це)	(че)	(ша)	(ща)
			ь			Юю	Яя		
			(знак м'якшення)			(ю)	(я)		

Рис. 2.2. Завдання, подані в підручнику Н. Кравцової, В. Романової та А. Савчук [45]

2. Проскануй QR-код та прослухай правила користування книгою.
3. Як називають будинок, у якому живе багато книг?

Рис. 2.3. Завдання, подані в підручнику Н. Кравцової, В. Романової та А. Савчук [45]

Перегляньте портрети видатних українців.
Назвіть їхні імена, користуючись довідкою.

Довідка
Тарас Шевченко, Богдан Хмельницький, Іван Франко,
Петро Сагайдачний, Леся Українка, Іван Мазепа.

Рис. 2.4. Завдання, подані в підручнику М. Вашуленко, С. Дубовик [13]

- Як можна продовжити назву вірша?
- Перегляньте відео. Чи впізнали ви птахів, які готуються відлітати у вирій?

Рис. 2.5. Завдання, подані в підручнику М. Вашуленко, С. Дубовик [13]

- **Прочитайте разом** рядки, які передають:
 - стукіт каштанів;
 - шелестіння листя;
 - пісню вітру;
 - музику дерев, кленових літачків і дощових крапель.
 - Послухай звуки осені. Розкажи, що ти почув (почула).
-

Рис. 2.6. Завдання, подані в підручнику М. Вашуленко, С. Дубовик [13]

Розвиток зв'язного мовлення.
В гості до осені.
Перевір себе.

Рис. 2.7. Завдання, подані в підручнику М. Наумчук, В. Наумчук та Н. Коник [54]

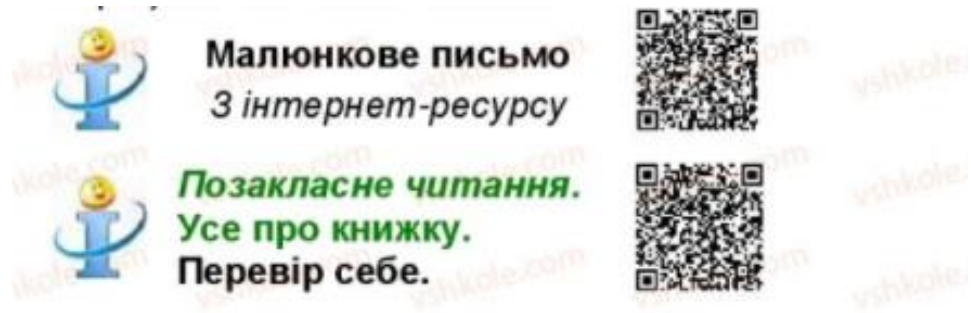

Рис. 2.8. Завдання, подані в підручнику М. Наумчук, В. Наумчук та Н. Коник [54]

Аналізуючи підручники О. Іщенко та С. Логачевської [35], М. Захарійчук та Н. Богданець-Білоskalенко [31] і Л. Варзацької та Т. Трохименко [11], вправ, які спрямовані на використання мобільних технологій не виявлено.

Таким чином, можна дійти висновку, що більшість підручників мовно-літературної освітньої галузі у деякій мірі не відповідають вимогам типових програм, так як у них відсутнє застосування змістовної лінії «Досліджуємо медіа». Отже, цій змістовій лінії приділяється недостатньо уваги, хоча у вік мобільних пристроїв використання різноманітних інноваційних засобів було би цікаво та корисно для дітей. Це б допомагало вчителю вмотивувати та налаштувати дітей на навчальний процес. Через відсутність методичних розробок для формування медіаграмотності, на вчителя полягає відповідальна місія, яка полягає у доповненні комплексу вправ, поданого у підручнику, різноманітними завданнями, які потребують використання мобільних пристроїв.

Протягом роботи було проаналізовано умови використання мобільних технологій у навчальному просторі. Виконати індивідуальні завдання за допомогою деяких мобільних засобів під час уроку не завжди можливо через відсутність пристроїв у деяких дітей. Але сканування QR-кодів із підручника відбувається використовуючи один гаджет та виведення інформації на загальний екран. Опитування вчителів початкової школи у Комунальному закладі «Середня загальноосвітня школа №35» м. Кам'янське показало, що

кожен клас, який вже навчається за концепцією НУШ, обладнаний комп'ютерами, плазмами, інтерактивними дошками, які можна використовувати під час навчальної діяльності.

Таким чином, застосування мобільних засобів під час уроку для підвищення мотивації дітей можливо, але ще не на досконалому рівні. Це трапляється в більшості випадків через те, що у здобувачів освіти відсутні власні пристрої.

Проаналізуємо досвід використання мобільних технологій у педагогічній практиці вчителів початкової школи України.

Здійснимо аналіз педагогічного досвіду **Юркевич Анни Миколаївни**, вчителя початкових класів, спеціаліста I категорії, вчителя 3-А класу Комунального закладу «Середня загальноосвітня школа №35» м. Кам'янське, Дніпропетровської області.

Учитель активно впроваджує в освітній процес технологію BYOD, адже переконана, що використання даної технології:

- сприяє підвищенню пізнавального інтересу, зацікавленості, мотивації до учіння;
- заощаджує час на уроці (адже не потрібно тепер витратити час на запис домашнього завдання на уроці або роздрукування перевірних робіт. Усе це можна зробити, застосовуючи мобільні пристрої під час навчання).

Так як у 3-А класі додатковий навчальний предмет – це логіка, тому у практиці вчителя А. Юркевич використання різноманітних ігрових додатків, які сприяють покращенню логічного і критичного мислення, стоїть на важливому місці. Педагог у більшій мірі використовує програму Learning.aps та додаток BrainOut.

Пропонуємо декілька варіантів логічних ігор із додатку BrainOut, які використовує А. Юркевич.

Рис. 2.9. Завдання з додатку BrainOut

Розглянемо досвід роботи **Курячей Віри Олександрівни**, учителя початкових класів вищої кваліфікаційної категорії, старшого вчителя Криворізької спеціалізованої школи № 9.

Педагог активно користується мобільними технологіями під час освітнього процесу, тому що, на її думку, мобільні засоби сприяють:

- збільшенню мотивації та зацікавленості до навчання;
- розвитку розумових здібностей;
- підвищення інтересу до опанування дітьми мобільних пристроїв;
- активізації дітей під час освітнього процесу;
- формування навичок самостійного виконання завдань;
- зростання рівня цифрової грамотності учнів;
- підвищення майстерності вчителів початкової школи.

В. Курячей вважає, що використання різноманітних програм та платформ на уроках сприяє покращенню творчого мислення та підходу до навчання як вчителя, так і дітей.

Під час занять В. Курячей використовує зазвичай програму Kahoot! та різноманітні завдання, про які діти дізнаються під час застосування програми сканування QR-кодів.

Наприклад, педагогом була розроблена вікторина у додатку Kahoot! на кращого знавця української мови в її класі. Пропонуємо низку запитань з цього квесту.

The image shows four Kahoot! quiz cards arranged in a 2x2 grid. Each card has a title and two options.

- Top-left card:** Title: "Усі слова рядка можна об'єднати в одну тематичну групу:". Options: "Чайник, каструля, кружка" (red card with triangle icon) and "Калина, малина, дощ" (blue card with diamond icon).
- Top-right card:** Title: "Звуки бувають:". Options: "Буквені та небуквені" (red card with triangle icon) and "Справжні та умовні" (blue card with diamond icon).
- Bottom-left card:** Title: "Слова, які називають предмет називаються прикметники.". Options: "True" (blue card with diamond icon) and "False" (red card with triangle icon).
- Bottom-right card:** Title: "Слова, які можна об'єднати в групи залежно від того, яке питання ми до них ставимо називають ЧАСТИНАМИ МОВИ.". Options: "True" (blue card with diamond icon) and "False" (red card with triangle icon).

Рис. 2.10. Фрагмент завдань В. О. Курячей для вікторини з української мови

Проаналізуємо досвід використання мобільних технологій у педагогічній практиці **Аксьонової Ганни Василівни**, вчителя початкових класів I категорії Хлібодарівської ЗОШ I-III ступенів Чаплинської районної ради Херсонської області [1].

На думку Г. Аксьонової, час комп'ютеризації світу, розповсюдження електронних іграшок, популяризація комп'ютерних ігор – усе це викликає велику зацікавленість у дітей. Тому важливим обов'язком вчителя початкових класів є навчити учнів навчатися, знаходити потрібну інформацію, використовувати ресурси Інтернету, використовуючи комп'ютерне і мобільне приладдя. При цьому в учнів будуть формуватися конкретні практичні вміння й навички, комп'ютерна грамотність, інформаційна культура, розвиватися інформаційно-комунікативні компетентності.

Використання мобільних засобів є актуальним, важливим і необхідним, адже, на думку вчительки, тому вона використовує їх під час різних етапів уроку:

- під час повторення вивченого;
- під час мотивації учнів до навчальної діяльності;
- під час пояснення нового матеріалу;
- під час закріплення та контролю знань.

Для перевірки рівня засвоєних знань учнями початкових класів Г. Аксьонова створює тестові завдання у системі «Myschool», яку використовує як під час уроків, так і для домашнього завдання. Також, педагог не залишає поза увагою такі навчальні засоби, як:

- мультимедіа-презентації;
- відеодемонстрації;
- навчальні фільми.

Учитель переконана, що використання мобільних та комп'ютерних засобів під час уроку сприяє підвищенню рівня уважності, зосередженості,

відповідальності до поставлених завдань. Після активного використання комп'ютерних і мобільних засобів в учнів значно збільшується рівень якості написання робіт з перевірки знань [1].

Розглянемо досвід роботи **Кари Людмили Іванівни**, вчителя початкової школи, спеціаліста I категорії Троянської ЗОШ I-III ступенів міста Бердянська.

Л. Кара вважає, що у початкових класах потрібно негайно змінювати пріоритети цілей навчання. На перший план необхідно ставити культ самостійності, розвиваючи нестандартність думок учнів.

Педагог під час уроків постійно використовує комп'ютер. Вона запевняє, що використання мобільних засобів ефективніше впливає на розвиток мислення, пізнавальної діяльності учнів до самостійної пошукової діяльності. Л. Кара відзначає високий рівень мотивації учнів, коли вони за допомогою мобільних технологій представляють результати цікавого для них навчального проекту [38].

Проаналізуємо досвід використання мобільних технологій у педагогічній практиці **Рубцової Ніни Миколаївни**, спеціаліста вищої категорії, вчителя 4-А класу (за програмою «Інтелект України») Комунального закладу «Середня загальноосвітня школа № 35» м. Кам'янське Дніпропетровської області.

Учитель у своїй роботі значну увагу приділяє розвитку критичного мислення в учнях. Адже сформоване критичне мислення допомагає учням:

- аналізувати, порівнювати, оцінювати будь-яку інформацію;
- навчитися ставити запитання;
- робити відомий вибір, здійснювати його обґрунтування.

Для формування такого мислення, вчитель на своїх уроках використовує складання плакат-думок. Але робить це не просто на ватмані, а за допомогою програми Mindmeister. За зразком складання інтелект-карт вчитель з учнями записують свої думки з поставленої теми. Це виконується на інтерактивній дошці. Такий вид завдання дуже цікавий і розвиваючий.

Розглянемо досвід роботи **Сергієнко Людмили Андріївни**. Старшого вчителя початкових класів Олександрівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів [79].

На думку Л. Сергієнко, використання ІКТ та мобільних засобів навчання на уроках сприяє підвищенню якості навченості учнів. Учитель при підготовці до уроку ставить перед собою завдання, покликані підготувати учнів, які здатні:

- самостійно критично мислити у мінливих життєвих ситуаціях;
- уміти мислити критично;
- грамотно працювати із інформацією;
- мати навички комунікабельності та бути контактними в різних соціальних групах;
- уміти самостійно працювати над розвитком власного інтелекту, моральності та культурного рівня [79].

Використання на уроках мобільних засобів та ІКТ дозволяє значно просунути в досягненні зазначеної мети. При використанні такого виду технологій у пам'яті дитини залишається 1/4 частина почутого матеріалу, 1/3 частина побаченого, 1/2 частина побаченого й почутого матеріалу.

Учитель переконана, що використання інформаційно-комунікаційних технологій допоможе педагогу:

- урізноманітнити уроки та ввести елемент інноваційності та зробити його цікавим і яскравим за допомогою мультимедійних можливостей комп'ютерних засобів;
- зробити освітній процес більш індивідуальним, через можливість використання завдань для різних темпів засвоєння інформації;
- результативно розв'язати проблеми із візуалізацією навчального матеріалу та в повній мірі застосувати принцип наочності у навчання для учнів;
- зробити більш комфортні психологічні умови для надання відповіді та можливість робити самоаналіз своїх помилок.

Л. Сергієнко наголошує на тому, що при використанні ІКТ на уроках мовно-літературної освітньої галузі дає можливість здобувачам освіти:

- ефективно робити аналіз своєї навчальної діяльності та підходити до виконання завдання більш творчо;
- здобувати навичку комунікації з іншими людьми;
- моделювати та розв'язувати пізнавальні, життєві та соціальні ситуації, для збагачення власного пізнавального, життєвого та соціального досвіду [79].

Але, спостерігаючи за освітнім процесом у різних школах, помічено, що багато вчителів віддають перевагу традиційним засобам навчання, таким як крейда, дошка, друковані підручники та інший методичний матеріал. Використання засобів мобільних технологій у початковій школі виноситься на задній план. Хоча сучасні діти вже готові використовувати мобільні засоби протягом уроку та дома, вони гарно знайомі з комп'ютером, смартфоном, у школярів відсутній психологічний бар'єр при використанні різних портативних засобів. Багато вчителів не використовують мобільні засоби, остерігаючись, що школярі будуть багато відволікатися, адже, без розумного керівництва вчителем, мобільний пристрій для дітей – лише іграшка.

За допомогою мобільних технологій, учитель здійснює значний вплив на емоційну сферу школярів, що підвищує рівень пізнавальної активності, інтерес до предмета та активізації навчальної діяльності учнів [34].

Звичайно, в даній ситуації в період карантину, використання мобільних засобів для засвоєння нових тем та оцінювання результатів навчання, в рази збільшилося. Нові теми, тестування, контрольні роботи, проведення онлайн-уроків – усе це здійснюється за допомогою різноманітних комп'ютерних програм та платформ. Але дана ситуація показує, що велика кількість вчителів дуже рідко звертається до використання мобільних технологій.

Хоча не можна не відмітити вчителів, які з великою швидкістю опанували програми та дають дітям завдання різноманітним чином. Але постійне використання мобільних технологій теж має свої негативні наслідки. Учням такий сучасний стиль навчання стає нудним і не цікавим, що підтверджує думки про те, що під час навчання важливо змінювати засоби навчання, методи та технології. Тому, згідно з цим, погодимося, що сучасний урок повинен поєднувати в собі як мобільні технології з використанням ресурсів мережі Інтернет, так і традиційні технології навчання дітей.

Таким чином, аналіз досвіду використання мобільних технологій у педагогічній практиці вчителів початкових класів України показав, що вони є ефективним засобом формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі. Учителі початкової школи переконані, що методична система формування мотивації учіння учнів засобами мобільних технологій дозволяє максимально підвищити ефективність освітнього процесу, а також впливає на інтерес, розумовий розвиток та підвищення мотивації учіння школярів.

2.2. Виявлення рівня сформованості мотивації учіння молодших школярів

Дослідна робота проводилася на базі Комунального закладу «Середня загальноосвітня школа №35» м Кам'янське. У експерименті брали участь 61 особа (28 учнів експериментального класу – учні 2-А класу; 33 учні контрольного класу – учні 2-Б класу).

Дослідження відбувалося у три етапи:

І етап – *констатувальний*. На цьому етапі була здійснена діагностика початкового рівня сформованості мотивації учіння учнів початкових класів у експериментальному та контрольному класах.

II етап – *формувальний*. На даному етапі учні експериментального класу залучалися до розробленої нами методики формування мотивації учіння молодших школярів засобами мобільних технологій.

III етап – *контрольний*. На контрольному етапі дослідження була виконана повторна діагностика сформованості мотивації учіння молодших школярів в експериментальній та контрольній групах та проаналізовані результати дослідження.

Подамо процедуру проведення та результати **констатувального етапу дослідження**.

Для діагностичного обстеження були задіяні учні других класів у кількості 61 особа. Діагностика здійснювалася за використання таких методик:

1) методика «Спрямованість на оцінку або на отримання знань» (Е. Ільїн, Н. Курдюкова);

2) методика визначення особливостей навчальної мотивації (М. Гінзбург);

3) анкета «Вивчення рівня шкільної мотивації молодших школярів» (Н. Лусканова).

Опишемо дані методики.

1. Методика «Спрямованість на оцінку або на отримання знань» (Е. Ільїн, Н. Курдюкова).

Дана методика орієнтована на вивчення мотивації навчальної діяльності учнів молодшої школи. Задля її проведення необхідно підготувати ручки або олівці, індивідуальні бланки кожному учню та текст даної методики. Бланк відповідей до даної методики має такий вигляд:

Прізвище, ім'я _____

Дата _____ Клас _____

1 а б 7 а б 13 а б 19 а б

2 а б 8 а б 14 а б 20 а б

3 а б 9 а б 15 а б 21 а б

4 а б	10 а б	16 а б	22 а б
5 а б	11 а б	17 а б	23 а б
6 а б	12 а б	18 а б	24 а б

Для проведення методики учням необхідно підписати бланк та відповідати за запитання, які стосуються шкільного життя. При проходженні даної методики відповідати необхідно швидко, довго не замислюючись над запитаннями. При наданні відповіді закреслюємо букву вибраного варіанта відповіді («а» чи «б»).

Текст методики можна роздати дітям, але він може бути зачитаний вчителем або психологом вголос. Текст методики поданий у додатку А. При обробці або оцінці результатів необхідно приготувати список класу, бланк протоколу та ключ до методики. Для обробки результатів можна також використати «матрицю» для перевірки, яка легко виробляється власноруч.

Ключем до отриманих відповідей, є такі результати:

- мотивація на одержання знань: відповіді А на запитання 1-6, 8-11, 13, 22-24 та відповіді Б на запитання 7, 12, 14-21;
- мотивація на одержання оцінки схована у протилежних відповідях.

Результати діагностування молодших школярів за методикою «Спрямованість на оцінку або на отримання знань» (Е. Ільїн, Н. Курдюкова) ми занесли до табл. 2.1:

Таблиця 2.1.

Результати діагностики учнів методикою «Спрямованість на оцінку або на отримання знань» (Е. Ільїн, Н. Курдюкова)

№	Мотивація навчальної діяльності учнів	Експериментальний клас		Контрольний клас	
		Кількість досліджуваних	% досліджуваних	Кількість досліджуваних	% досліджуваних
1.	Мотивація на одержання знань	11	39,28%	16	48,48%
2.	Мотивація на одержання оцінки	17	60,72%	17	51,52%

Аналіз таблиці 2.1 показує, що в експериментальному класі мотивація на одержання оцінки переважає над мотивацією на отримання знань. Мотивацію до отримання знань зафіксовано в 11 учнів (39,28 %), а мотивацію до отримання оцінки – в 17 учнів (60,72 %). У контрольному класі майже однакова кількість учнів щодо двох видів мотивації навчальної діяльності, однак мотивація на одержання оцінки дещо переважає над мотивацією на отримання знань – її мають 17 учнів з класу (51,52%), у той час як мотивацію до отримання знань мають 16 учнів, що складають 48,48%.

2. Методика визначення особливостей навчальної мотивації (М. Гінзбург).

Базисом даної методики є вкладений у неї принцип «персоніфікації мотивів». Учня надається невеличке оповідання, у якому кожен із досліджуваних виступає в якості особистісної позиції одного з персонажів. Дослідження проводиться індивідуально для учнів. Після прочитання кожного абзацу перед учнем викладається малюнок, який відповідає змісту і за допомогою прийому мнемотехніки, стає опорою для запам'ятовування.

Рис. 2.11. Стимульний матеріал до методики М. Гінзбурга на визначення особливостей навчальної мотивації

Суть методики така: вчитель читає така оповідання про хлопчиків, які розмовляли про школу.

Перший хлопчик говорить: «Я ходжу до школи тому, що мене змушує мама. Якби не мама, то я б до школи не ходив». Та на стіл перед дитиною викладається картинка №1 зі схематичним малюнком – жіноча фігура, нахилена вперед із вказівним жестом; перед нею – фігура дитини з портфелем у руках (зовнішній мотив – підпорядкування вимогам дорослих).

Другий хлопчик сказав: «Я ходжу до школи тому, що мені подобається вчитися, подобається робити уроки. Навіть якщо б не було школи, я б все одно вчився». Перед дитиною викладається малюнок №2 – фігура дитини, яка сидить за партою (навчально-пізнавальний мотив).

Третій хлопчик сказав: «Я ходжу до школи тому, що там весело, багато дітей, з якими можна гратися». Перед учнем кладуть малюнок №3 – схематичні фігурки двох дітей, які граються м'ячем (ігровий мотив)

Четвертий хлопчик сказав: «Я ходжу до школи тому, що хочу бути великим. Коли я у школі, то відчуваю себе дорослим, а до школи я був малим». Викладається картинка №4 з рисунком – дві схематичні фігурки дорослого і дитини, зображені спиною один до одного: у дорослого – у руках портфель, а у дитини – іграшковий автомобіль (позиційний мотив, пов'язаний із прагненням зайняти нове становище у взаєминах з оточуючими дорослими).

П'ятий хлопчик сказав: «Я ходжу до школи тому, що потрібно вчитися. Без навчання не можна зробити жодної справи, а вивчишся – станеш ким захочеш». Викладається картинка №5 з малюнком – схематична фігурка з портфелем у руках іде до споруди школи (соціальний мотив).

Шостий хлопчик сказав: «Я ходжу до школи тому, що отримую там п'ятірки». Викладається картинка з малюнком – схематична фігурка дитини із зошитом у руках (мотив високої оцінки).

Після того, як усі оповідання прочитані, перед дитиною ставляться такі запитання:

- Який з цих хлопчиків, на твою думку, правий? Чому?
- З яким із хлопчиків ти б хотів гратися? Чому?
- З яким би ти хотів разом навчатися? Чому?

Учень послідовно робить свій вибір. Якщо дитина не може сформулювати свою відповідь, то їй нагадують сюжет історії.

При опрацюванні результатів відповіді експериментатор заносить до таблиці і потім оцінює (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2

Інтерпретація результатів

	Мотиви					
	I мотив	II мотив	III мотив	IV мотив	V мотив	VI мотив
I вибір						
I вибір						
I вибір						
Контрольний вибір						

Важливо обчислити, яка кількість балів набрана з кожного мотиву. Контрольний вибір збільшує кількість балів відповідного вибору. Основний вид мотивації учіння визначається за найбільшою кількістю балів. Спираючись на результати робиться висновок про домінуючий тип мотивації у дитини. Це може бути як один тип, так і декілька. Критерії оцінювання:

- 0 балів – зовнішній мотив;
- 5 балів – учбовий мотив;
- 3 бали – позиційний мотив;
- 4 бали – соціальний мотив;
- 2 бали – оцінка;
- 1 бал – ігровий мотив.

Результати діагностики молодших школярів за методикою «Визначення особливостей навчальної мотивації» (М. Гінзбург) було занесено у таблицю 2.3.

Таблиця 2.3

**Результати діагностування учнів за методикою
«Визначення особливостей навчальної мотивації» (М. Гінзбург)**

№ п/п	Мотиви учіння	Експериментальний клас		Контрольний клас	
		кількість учнів	% учнів	кількість учнів	% учнів
1.	Зовнішній мотив	4	14,28%	5	15,15%
2.	Учбовий мотив	6	21,42%	9	28,27%
3.	Ігровий мотив	4	14,28%	4	12,12%
4.	Позиційний мотив	7	25,00%	4	12,12%
5.	Соціальний мотив	5	17,85%	5	15,15%
6.	Оцінка	2	7,17%	6	17,19%

Аналіз таблиці 2.3 показує, що в учнів експериментального класу переважають позиційні мотиви – 7 учнів (25 %), а в контрольному класі – учбові – 9 учнів (28,27%). Останнє місце в експериментальному класі посідає оцінка (2 учні – 7,17%), так як в контрольному класі на останньому місці знаходяться ігрові та позиційні мотиви – по 4 учня (12,12%). У експериментальному класі ігровий мотив переважає у 4 учнів (14,28%). Однакова кількість учнів мають соціальний мотив по 5 учнів (17,85% та 15,15% відповідно). В експериментальному класі зовнішній мотив має 4 учні (14,28%), а учбовий – 6 учнів (21,42%); у контрольному класі зовнішній мотив має 5 учнів (15,15%), вмотивованість на оцінку – 6 учнів (17,19%).

3. Анкета «Вивчення рівня шкільної мотивації молодших школярів» (Н. Лусканова).

Анкета на вивчення рівнів шкільної мотивації учнів складається із 10 питань з трьома варіантами відповідей, кожна з яких оцінюється у 3, 1 або 0 балів. Інтерпретуючи результати, ми отримуємо рівні вмотивованості дітей. Питання анкети подано в додатку Б.

Опрацювання результатів: За кожен варіант «а» – 3 бали, варіант «б» – 1 бал, варіант «в» – 0 балів.

25–30 балів – сформоване ставлення до себе як до школяра, висока навчальна активність.

20–24 бала – ставлення до себе як до школяра практично сформоване.

15–19 балів – позитивне ставлення до школи, але школа більше приваблює поза навчальними сторонами.

10–14 балів – ставлення до себе як до школяра не сформоване.

Менше 10 балів – негативне ставлення до школи.

Результати дослідження за даною методикою записані в таблицю 2.4

Таблиця 2.4

Результати виявлення рівня сформованості шкільної мотивації досліджуваних учнів (за анкетой Н. Лусканової)

№ п/п	Рівень сформованості шкільної мотивації молодших школярів	Експериментальний клас		Контрольний клас	
		кількість учнів	% учнів	кількість учнів	% учнів
1.	Високий рівень шкільної мотивації	4	14,28%	6	18,18%
2.	Середній рівень шкільної мотивації	6	21,42%	7	21,21%
3.	Зовнішня шкільна мотивація	9	32,14%	9	27,27%
4.	Низький рівень шкільної мотивації	7	25,00%	10	30,30%
5.	Негативне ставлення до школи, шкільна дезадаптація	2	7,16%	1	3,04%

Аналіз таблиці 2.4 показує, що високу шкільну мотивацію мають 4 учні (14,28%) експериментального та 6 учнів (18,18%) контрольного класів; середній рівень сформованості шкільної мотивації показали 6 (21,42%) учнів експериментального класу і 7 (21,21%) учнів контрольного класу; зовнішню шкільну мотивацію мають по 9 (32,14% та 27,27% відповідно) учнів обох класів; низький рівень сформованості шкільної мотивації показали 7 (25,00%) учнів експериментального класу і 10 (30,30%) учнів контрольного класу; негативне ставлення до школи, шкільну дезадаптацію виявили у 2 (7,16%) учнів експериментального і у 1 учня (3,04%) контрольного класу.

Підсумки результатів констатувального етапу експерименту підводилися відповідно до визначених критеріїв (присутність в учнів пізнавальних потреб, пізнавальної активності, мотивів учіння, інтересу до навчання та самостійності) та рівнів сформованості мотивації учіння

(високий, середній, зовнішня мотивація, низький, негативне ставлення до школи) в учнів початкових класів. Опис рівнів сформованості мотивації учіння, спираючись на методику Н.Лусканової, ми подали у табл.2.5.

Таблиця 2.5

Рівні сформованості мотивації учіння молодших школярів

№ п/п	Рівень мотивації	Характеристика рівнів сформованості мотивації учіння
1.	Високий рівень	Здобувачам освіти характерний високий рівень пізнавальної активності, самостійність у навчанні, творче мислення, прагнення до самостійної праці. Вироблена тенденція успішно виконувати всі запропоновані завдання, також шкільні запити та установки вчителя. Цей мотиваційний рівень розрізняє виражений інтерес як до творчості так і до самостійного усвідомлення їх результату, формулювання висновків. Інтерес школярів приваблюють незвичайні навчальні завдання, в яких присутня новизна і вони вимагають творчого мислення та креативного підходу. Діти з цим рівнем є старанними, відповідальними, які в більшості болісно ставляться до своїх невдач.
2.	Середній рівень	Суть мотивації на середньому рівні представлено більш великим спектром як соціальних, і пізнавальних мотивів учіння. Серед соціальних виявлені мотиви обов'язку та відповідальності, соціальної ідентифікації з батьками та вчителем. Спрямовані мотиви переважають над спрямованістю уникнення неприємностей. Пізнавальні мотиви з'являються у напрямі встановлення і розуміння пізнавальних явищ, виявлення логічних зв'язків. Під впливом навчальної діяльності відбуваються поступові зміни у пізнавальних інтересах до змісту навчання. На зміну інтересу до зовнішнього боку явищ приходиться потреба розуміння їх значних ознак і якостей.
3.	Зовнішня мотивація	Здобувачі освіти мають сформоване позитивне ставлення до навчання однак навчальний заклад приваблює таких дітей у більшості випадків позанавчальною діяльністю; вони комфортно почуваються у школі, із задоволенням спілкуються з товарищами і вчителями; їм подобається мати статус «учень», мати гарний портфель, пенал, підручник, ручку та ін. Але пізнавальні спонуки в них сформовані замало і тому освітній процес їх приваблює незначною мірою.
4.	Низький рівень мотивації	Мотивація учіння має несталу природу та низьку дієвість. Зацікавленість виявляється у спрямованості на виконання найпростіших видів навчальних дій: списування, читання підручника. Такі учні відвідують школу без бажання та виявляють прагнення пропускати заняття; на уроках неодноразово займаються сторонніми справами, іграми; мають проблеми у навчанні та нелегко адаптуються до школи.
5.	Негативне ставлення до школи	Мотивація не значна. Навчальна діяльність виражається низькою пізнавальною активністю. Пізнавальні інтереси не пов'язані із навчанням. Такі діти мають перешкоди у навчанні, проблеми у спілкуванні з шкільними друзями, вчителями, не вміють працювати в групах та парах; навчальний заклад не часто сприймається ними як вороже докільля в окремих випадках деякі з них можуть виражати агресію, відмовлятися виконувати доручення, додержувати тих чи інших норм і правил.

Підсумуємо результати, які отримали в експериментальному та контрольному класах після проведення та аналізу усіх діагностичних методик. Узагальнюючі результати подано в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Підсумкові результати констатувального етапу експерименту

№ п/п	Рівень сформованості мотивації учіння молодших школярів	Експериментальний клас		Контрольний клас	
		кількість досліджуваних	% досліджуваних	кількість досліджуваних	% досліджуваних
1.	Високий рівень	4	14,28%	6	18,18%
2.	Достатній рівень	10	35,71%	11	33,33%
3.	Середній рівень	6	21,42%	8	24,24%
4.	Низький рівень	6	21,42%	7	21,21%
5.	Негативне ставлення до школи, шкільна дезадаптація	2	7,17%	1	3,04%

На основі отриманих даних і таблиці 2.6 ми склали діаграму (рис. 2.12).

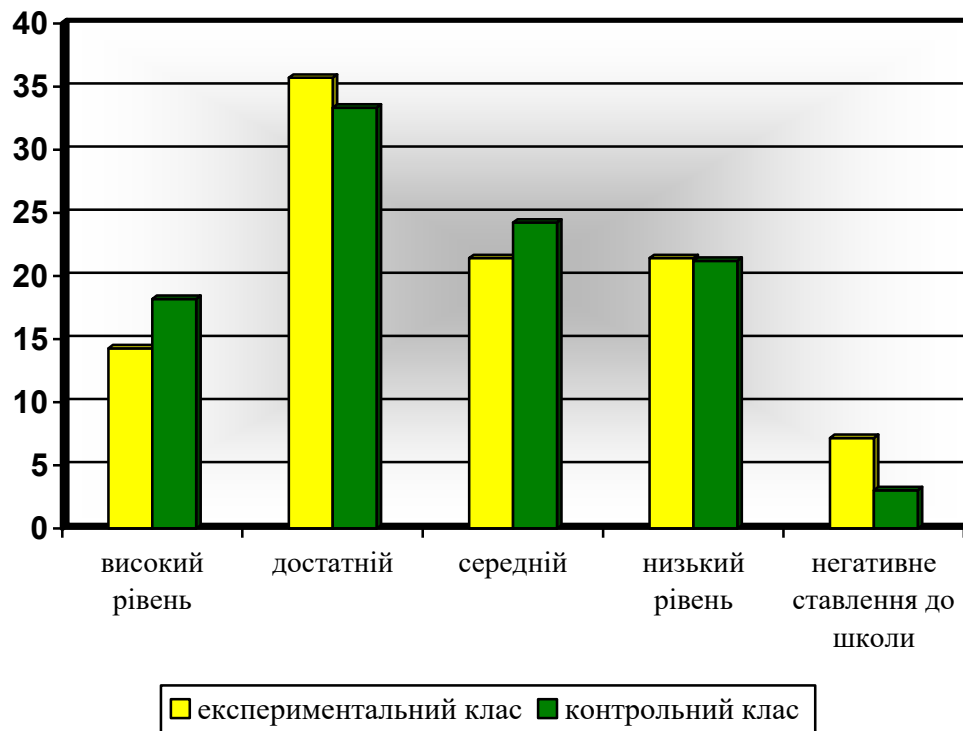

Рис. 2.12. Результати діагностичного етапу експерименту

Спираючись на діаграму, ми бачимо, що високий рівень мають 4 учні (14,28%) в експериментальному класі та 6 учнів (18,18%) у контрольному. Достатній рівень мають найбільша кількість дітей і в експериментальному, і в контрольному класі (10 учнів – 35,71% та 11 учнів– 33,33% відповідно). Середній рівень мотивації мають 6 учнів (21,42%) експериментального класу та 8 учнів (24,24%) контрольного класу. Низький рівень мотивації мають 6 учнів (21,42%) експериментального класу та 7 учнів (21,21%) контрольного класу. Негативне ставлення до школи та шкільну дезадаптація мають 2 учня (7,17%) в експериментальному класі та 1 учень (3,04%) у контрольному класі.

Таким чином, протягом констатувального етапу нами була здійснена діагностика рівнів сформованості мотивації учіння учнів других класів. Результати дослідження показали, що у дітей переважає достатня мотивація учіння.

2.3. Експериментальна методика формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами мобільних технологій

Відповідно до результатів констатувального етапу експерименту з'являється необхідність проведення формувальної частини експерименту, спрямованої на формування мотивації учіння молодших школярів засобами мобільних технологій. Формувальний експеримент було проведено протягом 2021-2022 н.р. на базі Комунального закладу «Середня загальноосвітня школа № 35» м. Кам'янське у 2–А класі.

В основу формувального етапу експерименту було покладено педагогічні умови та їх вплив на формування мотивації учіння в учнів початкової школи засобами мобільних технологій.

Експериментальне дослідження передбачало дотримання педагогічних умов формування мотивації учіння учнів початкових класів, визначених та

описаних нами у підрозділі 1.4 першого розділу даної роботи. Це такі умови: 1) урахування вікових та індивідуальних особливостей молодшого шкільного віку; 2) формування в учнів уміння усвідомлювати свої мотиви у навчальній роботі; 3) органічне включення мобільних технологій у структуру уроків мовно-літературної освітньої галузі; 4) поетапне, системне та цілеспрямоване використання мобільних технологій на уроках мовно-літературної освітньої галузі. Забезпечення даних педагогічних умов дозволяє успішно формувати мотивацію учіння в учнів початкової школи.

На даному етапі дослідження нами розроблено систему завдань у програмах Kahoot!, Google Forms, Learning Apps та ін. та створено WEB-квест (використовуючи сайт ВСЕОСВІТА), які були впроваджені в систему уроків мовно-літературної галузі в експериментальному класі. Розглянемо детальніше дані завдання та WEB-квест.

Перша розробка – це діагностична робота на тему «Звуки і букви» для учнів 2 класу з української мови, складена в програмі Kahoot!. Вона передбачає 7 запитань закритої форми, в яких учням необхідно вибрати правильний варіант відповіді.

Для того, щоб створити таку роботу, заходимо в програму Kahoot!. та вибираємо віконце Create (Додаток В, рис. В. 1). Після цього пишемо назву роботи та, за бажанням, обираємо заставку для роботи. У нашому випадку, ми вибираємо палітурку підручника (Додаток В, рис. В. 2, рис. В. 3, рис. В. 4).

Після цього починаємо створювати запитання. Натискаємо на Add. Наша робота складається з форми Quiz (Додаток В, рис. В. 5), яка містить в собі 4 варіанти відповідей.

Переходимо до створення запитань. Вибираємо час, який буде відводитися для відповіді на одне запитання (Додаток В, рис. В. 6) та починаємо створювати запитання. Записуючи варіанти відповідей, важливо не забути відмітити правильну відповідь, інакше завдання не збережеться (Додаток В, рис. В. 7).

Коли усі завдання готові (Додаток В, рис. В. 7-13), робимо крок назад та виходимо на початкову сторінку складання даного опитування (Додаток В, рис. В. 14). У правому верхньому куті натискаємо Save і наша діагностична робота зберіглася на нашому Kahoot!-акаунті (Додаток В, рис. В. 15).

Після цього заходимо у наш проект та зберігаємо посилання на нього (Додаток В, рис. В. 16). При бажанні, можна зробити QR-код до нашого посилання через Генератор QR-кодів (Додаток В, рис. В. 17).

Перевіривши дію QR-кода, переходимо за посиланням та копіюємо PIN гри (Додаток В, рис. В. 18). За допомогою PIN до гри зможуть приєднатися усі учні класу та по завершенню роботи на екрані з'явиться рейтингова таблиця відповідей усіх учасників.

Таким чином, дана програма допоможе вчителю перевірити ґрунтовність засвоєних знань дітей з вивченої теми, а учні, у свою чергу, із задоволенням виконають такі інтерактивні завдання, та перевірять не тільки знання, а й свою швидкість виконання.

Друга розробка виконана на платформі Google.Form для закріплення в учнів складної для засвоєння теми «Однозначні та багатозначні слова». Завдання розроблено у вигляді тестування з вибором однієї правильної відповіді.

Заходимо на сайт створення тестів, обираємо порожню форму (Додаток Г, рис. Г. 1). Перед створенням тесту пишемо його назву (Додаток Г, рис. Г. 2). Підбираємо запитання, які вважаємо необхідними для більш вдалого засвоєння матеріалу. У відповідях позначаємо, що буде лише одна правильна (Додаток Г, рис. Г. 3-5). Після того, як тест створений, натискаємо «Надіслати» (Додаток Г, рис. Г. 6), після цього ми маємо можливість скопіювати посилання (Додаток Г, рис. Г. 7). Для легшого переходу на даний тест, ми згенеруємо QR-код через Генератор QR-кодів (Додаток Г, рис. Г. 8). Тепер доступ до тесту можна вивести на екран або роздрукувати і розмістити на дошці. Після проходження тесту відповіді учнів

надійдуть вчителю на електронну пошту, що і допоможе з'ясувати рівень засвоєння вивченої теми.

Таким чином, даний тест допоможе дітям закріпити знання з теми «Однозначні та багатозначні слова», а вчителю перевірити рівень знань за допомогою використання мобільних технологій.

Третя розробка належить до узагальнюючого уроку з читання на тему «Казки народні». Завдання з цієї теми розроблено в програмі Learning Apps.

Заходимо на сторінку <https://learningapps.org> та вибираємо віконце «Новое упражнение» (Додаток Д, рис. Д. 1). На екрані з'являються варіанти форми роботи (Додаток Д, рис. Д. 2). Ми обрали кросворд. Для дітей 2-го класу такий тип роботи буде цікавим та розвиваючим.

Вибравши форму роботи, у відповідних рядках вписуємо тему кросворду, завдання, які відповідають даній темі (Додаток Д, рис. Д. 3) та, за бажанням, ставимо фон (Додаток Д, рис. Д. 4).

Після цього, вбиваємо питання та відповіді. За необхідності, додаємо підказки, як ми це зробили у 5 питанні (Додаток Д, рис. Д. 5).

Коли усі запитання внесені, можна, за необхідності, ввести ключове слово кросворду. У нашому випадку – це слово «авторські», як назва наступного виду казок та наступної теми уроку. Звичайно, не забуваємо забезпечувати зворотній зв'язок, тому що для молодших школярів він є дуже важливим для формування мотивації учіння. Далі натискаємо «Завантажити» (Додаток Д, рис. Д. 6). Якщо результат влаштовує, то натискаємо «Зберегти додаток» (Додаток Д, рис. Д. 7). Якщо все зробили правильно, то буде написано, що додаток збережено.

Під кросвордом буде посилання та можливість завантажити QR-код (Додаток Д, рис. Д. 8-9).

Розробка даного проекту легша за розробку проекту в програмі Kahoot!. та, на наш погляд, у Learning Apps завдання є цікавішими та різноманітнішими, тому що відкритий доступ для різноманітних завдань.

Таким чином, кросворд для узагальнюючого уроку – це ефективний спосіб перевірити знання учнів з вивченої теми.

Також нашою розробкою є Web-квест, створений на сайті ВСЕОСВІТА. Ця нова функція на даному сайті значно полегшить роботу навіть не дуже досвідченому користувачу ПК. Тому ми створили діагностичну роботу на тему «Мова і мовлення», використовуючи дану технологію. Заходимо на сайт в інструменти педагога та вибираємо «Створити веб-квест» (Додаток Е, рис. Е. 1). Після цього необхідно обрати локацію нашого квесту. Усі запропоновані шаблони (Додаток Е, рис. Е. 2), дуже яскраві та кольорові, що привертає увагу учнів. Наступним етапом є налаштування гри (Додаток Е, рис. Е. 3). Записуємо коротке привітання та ставимо обмеження у часі. Після збереження, підписуємо назву рівня, якоюсь мотивуючою фразою (Додаток Е, рис. Е. 4), обираємо об'єкт (Додаток Е, рис. Е. 5) та починаємо створювати завдання.

Ми до кожних відчинених дверей підбирали різноманітні завдання. Перші двері (Додаток Е, рис. Е. 6) мають посилання на тест з вивченої теми (Додаток Е, рис. Е. 7). За другими дверима пропонують розгадати загадку (Додаток Е, рис. Е. 8). За третіми дверима (Додаток Е, рис. Е. 9) знаходиться посилання на інтерактивну гру «Знайди слова» (Додаток Е, рис. Е. 10). За четвертими дверима – прохання пригадати прислів'я (Додаток Е, рис. Е. 11), а за п'ятими (Додаток Е, рис. Е. 12) – завдання на знаходження відповідності (Додаток Е, рис. Е. 13). Шості двері є підсумковими, там написаний зворотній зв'язок (Додаток Е, рис. Е. 14). Після цього ми зберігаємо цей квест і маємо можливість поділитися ним за допомогою посилання.

Таким чином, за допомогою Web-квесту вчитель може в цікавій та різноманітній формі підсумувати вивчену тему з української мови чи літературного читання та урізноманітнити види діагностичних робіт. Також Web-квест підвищує пізнавальну активність здобувачів освіти та робить уроки мовно-літературної освітньої галузі більш сучасними, наочними та захоплюючим для дітей нового покоління.

Отже, використання мобільних технологій на уроках мовно-літературної освітньої галузі дозволяє зробити процес навчання більш наочним і динамічним, сприяє формуванню в учнів умінь працювати з інформацією, розвиває пізнавальну активність, комунікативні здібності, а також забезпечує швидке і міцне опанування навчальним матеріалом. Активне впровадження мобільних технологій у навчання сприяє інтенсифікації уроків, формуванню мотивації учіння, розвитку їх творчої активності, прагнення до самонавчання й саморозвитку та формуванню інтересу до учіння в цілому.

2.4. Результати дослідно-експериментальної роботи

На третьому етапі нашого дослідження ми провели контрольний зріз, під час якого була перевірена правильність припущеної гіпотези. На даному етапі ми організували повторну діагностику сформованості мотивації учіння на уроках мовно-літературної освітньої галузі в експериментальному та контрольному класах та здійснили аналіз одержаних результатів. У контрольному експерименті участь брали обидва класи: експериментальний та контрольний.

Задля дослідження було використано комплексну діагностичну програму, до складу якої увійшли такі методики:

- 1) методика «Спрямованість на оцінку або на отримання знань» (Е. Ільїн, Н. Курдюкова);
- 2) методика визначення особливостей навчальної мотивації (М. Гінзбург);
- 3) анкета «Вивчення рівня шкільної мотивації молодших школярів» (Н. Лусканова).

Результати, отримані в ході проведення контрольного зрізу, були занесені до таблиці 2.6, що відображають підсумковий показник рівня сформованості мотивації учіння молодших школярів.

Таблиця 2.6

Підсумкові результати контрольного етапу експерименту

№ п/п	Рівень сформованості мотивації учіння молодших школярів	Експериментальний клас		Контрольний клас	
		кількість досліджуваних	% досліджуваних	кількість досліджуваних	% досліджуваних
1.	Високий рівень	7	25,00%	6	18,18%
2.	Достатній рівень	13	46,42%	10	30,30%
3.	Середній рівень	7	25,00%	9	27,27%
4.	Низький рівень	1	3,58%	7	21,21%
5.	Негативне ставлення до школи, шкільна дезадаптація	0	0%	1	3,04%

На основі отриманих даних ми склали діаграму (рис. 2.13)

Рис. 2.6 Показники контрольного етапу експерименту

Спираючись на таблицю 2.6 та рис. 2.6, ми бачимо такі показники: високий рівень має 7 учнів (25,00%) експериментального класу та 6 учнів (18,18%) контрольного класу. Достатній рівень виявлено у 13 учнів (46,42%) та 10 учнів (30,30%) у експериментальному та контрольному класах відповідно. Із середнім рівнем сформованості мотивації учіння зафіксовано 7

учнів (25,00%) експериментального класу та 9 учнів (27,27%) контрольного класу. Наявність низького рівня в експериментальному класі (1 учень – 3,58%) значно відрізняється від контрольного класу (7 учнів – 21,21%). Учні з негативним ставленням до школи в експериментальному класі немає, а в контрольному класі він 1, що складає 3,04%.

Спираючись на таблицю 2.7, порівнюємо результати діагностичної роботи констатувального етапу з результатами контрольного зрізу в експериментальному і контрольних класах.

Таблиця 2.7

**Порівняння рівнів сформованості мотивації учіння
молодших школярів експериментального і контрольного класів**

№ п/п	Рівень сформованості мотивації учіння молодших школярів	Експериментальний клас		Контрольний клас	
		констатувальний етап	контрольний етап	констатувальний етап	контрольний етап
1.	Високий рівень	14,28%	25,00%	18,18%	18,18%
2.	Достатній рівень	35,71%	46,42%	33,33%	30,30%
3.	Середній рівень	21,42%	25,00%	24,24%	27,27%
4.	Низький рівень	21,42%	3,58%	21,21%	21,21%
5.	Негативне ставлення до школи, шкільна дезадаптація	7,17%	–	3,04%	3,04%

Аналіз таблиці 2.7. показав, що при первинній перевірці на констатувальному етапі в експериментальному та контрольному класі рівень сформованості мотивації був приблизно однаковий. Однак після застосування під час навчальної діяльності експериментальної методики впровадження мобільних технологій були помічені суттєві зміни в учнів. По-перше, збільшилася кількість учнів з високим рівнем мотивації, відбулася значна зміна у показниках достатнього рівня. Досягненням є те, що в експериментальному класі взагалі не зафіксовано здобувачів освіти з негативним ставленням до школи, тобто збільшилася кількість учнів, яка із задоволенням вивчає мовно-літературну освітню галузь, виконує творчі завдання та бере участь в уроці.

Під час початкової діагностики ми помітили такі позитивні зміни:

- підвищився рівень сформованості мотивації учіння;
- зріс інтерес до уроків мовно-літературної освітньої галузі;
- підвищилася пізнавальна активність учнів;
- учні почали краще засвоювати знання.

Отже, результати діагностичного обстеження показали, що у багатьох учнів експериментального класу значно зріс рівень сформованості мотивації учіння, здобувачі освіти почали якісніше засвоюватися знання з української мови та це спонукало учнів самостійно шукати цікаву додаткову інформацію з вивченої теми.

Таким чином, бачимо, що використання мобільних технологій на уроках мовно-літературної освітньої галузі позитивно впливає на формування мотивації учіння учнів початкових класів. Аналіз та порівняння експериментальної програми з традиційною свідчить про правдивість гіпотези магістерської роботи та ефективності розробленої методики.

Висновки до розділу 2

1. Ми дійшли висновків, що більшість підручників мовно-літературної освітньої галузі у деякій мірі не відповідають вимогам типових програм, так як у них відсутнє застосування змістовної лінії «Досліджуємо медіа». Отже, цій змістовій лінії приділяється недостатньо уваги, хоча у вік мобільних пристроїв використання різноманітних інноваційних засобів було би цікаво та корисно для дітей. Це б допомагало вчителю вмотивувати та налаштувати дітей на навчальний процес. Через відсутність методичних розробок для формування медіаграмотності, на вчителя полягає відповідальна місія, яка полягає у доповненні комплексу вправ у підручнику різноманітними засобами з використанням мобільних пристроїв.

2. Задля підвищення рівня мотивації учіння молодших школярів ми під час констатувального етапу дослідження здійснили первинну діагностику

рівнів сформованості мотивації учіння учнів других класів. Отримані результати дослідження показали, що у дітей переважає достатня мотивація учіння.

3. Розробивши систему завдань, ми з'ясували, що на даному етапі розвитку освіти існує багато нових мобільних засобів, програм, додатків, які можна використати на уроці задля підвищення мотивації учіння дітей. Кожна з них має свій захоплюючий сюжет, різноманітні завдання, також поширює знання та удосконалює навички з отриманих знань.

4. Після впровадження експериментальної методики ми провели контрольний зріз, який показав, що використання мобільних технологій на уроці позитивно впливає на формування мотивації учіння учнів початкових класів. Аналіз та порівняння експериментальної програми з традиційною свідчить про правдивість гіпотези магістерської роботи та ефективність розробленої методики.

ВИСНОВКИ

За результатами вивчення наукової літератури й проведення дослідно-експериментальної роботи зроблено такі **висновки**:

1. У психолого-педагогічній літературі мотивація учіння є системою цілей, потреб, мотивів, інтересів, ціннісних орієнтацій, що спонукають здобувача освіти до активного засвоєння знань, оволодіння вміннями і навичками, свідомого ставлення до учбової діяльності. Мотивація є рушійною силою, своєрідним чинником, що впливає на особистість та спонукає її до певних дій. У науковій літературі визначено два види мотивації: позитивна і негативна.

2. Нами визначено та описано особливості формування мотивації учіння молодших школярів. З'ясовано, що для ефективного формування мотивації учіння учнів слід використовувати інноваційні технології (зокрема, мобільні); застосовувати інтерактивні методи навчання; створювати ситуації успіху; розглядати кожного учня як індивідуальну особистість; організовувати різноманітну ігрову діяльність під час уроків. Формування мотивації учіння є складним і важливим етапом навчання дитини в початковій школі, який впливає на ставлення здобувача освіти до навчання впродовж життя та складається з певної системи зовнішніх і внутрішніх суперечностей.

3. З'ясовано, що мобільні технології є ефективним засобом формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі. У науковій літературі мобільні технології розглядаються як сукупність портативних пристроїв, які дозволяють здійснювати швидке поширення та обробку інформації. Упровадження мобільних технологій в освітній процес початкової школи робить шкільне навчання сучасним, цікавим, наочним, змістовним, динамічним, інформативним, молодші школярі перетворюється в активних суб'єктів освітнього процесу.

4. Активне використання мобільних технологій сприяє інтенсифікації уроків мовно-літературної освітньої галузі, підвищенню мотивації учіння молодших школярів, розвитку їх творчої активності, формуванню інтересу до уроків української мови та читання. Виконання завдань за допомогою мобільних пристроїв дозволяє індивідуалізувати навчання окремого учня, створити умови за яких він матиме власні завдання, які враховуватимуть його здібності, можливості та досвід.

5. Нами було описано педагогічні умови, за яких відбувається успішне формування мотивації учіння учнів молодшого шкільного віку, а саме: урахування вікових та індивідуальних особливостей молодшого шкільного віку; формування в учнів уміння усвідомлювати свої мотиви у навчальній роботі; органічне включення мобільних технологій у структуру уроків мовно-літературної освітньої галузі; поетапне, системне та цілеспрямоване використання мобільних технологій на уроках мовно-літературної освітньої галузі. Ці умови допоможуть зробити освітній процес більш цікавим, корисним та захоплюючим, а вмотивовані на навчання діти будуть мати змогу самоудосконалюватися впродовж усього життя.

6. Ми дійшли висновків, що більшість підручників мовно-літературної освітньої галузі у деякій мірі не відповідають вимогам типових програм, так як у них відсутнє застосування змістовної лінії «Досліджуємо медіа». Отже, цій змістовій лінії приділяється недостатньо уваги, хоча у вік мобільних пристроїв використання різноманітних інноваційних засобів було би цікаво та корисно для дітей. Це б допомагало вчителю вмотивувати та налаштувати дітей на навчальний процес. Через відсутність методичних розробок для формування медіаграмотності на вчителя полягає відповідальна місія, яка полягає у доповненні комплексу вправ у підручнику різноманітними засобами з використанням мобільних пристроїв.

7. Аналіз досвіду використання мобільних технологій у педагогічній практиці вчителів початкових класів України показав, що вони є ефективним засобом формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-

літературної освітньої галузі. Учителі початкової школи переконані, що методична система формування мотивації учіння учнів засобами мобільних технологій дозволяє максимально підвищити ефективність освітнього процесу, а також впливає на інтерес, розумовий розвиток та підвищення мотивації учіння школярів.

8. Нами було проведено дослідно-експериментальну роботу, яка передбачала три етапи: констатувальний, формувальний, контрольний. Під час констатувального етапу дослідження було виявлено рівень сформованості мотивації учіння молодших школярів. Дослідження показало, що високий рівень сформованості мотивації учіння мають 14,28 % учнів експериментального та 18,18 % учнів контрольного класу; достатній – 35,71 % здобувачів освіти експериментального класу та 33,33 % здобувачів освіти контрольного класу; середній рівень – 21,42 % учнів експериментального класу та 24,24 % учнів контрольного класу; низький рівень – 21,42 % дітей експериментального класу і 21,21 % дітей контрольного класу; негативне ставлення до школи та шкільну дезадаптація мають 7,17 % учнів експериментального класу та 3,04 % у контрольного класу.

9. На формувальному етапі дослідження нами розроблено систему завдань у програмах Kahoot!, Google Forms, Learning Apps та ін. та створено WEB-квест, які були впроваджені в освітній процес експериментального класу. Використання мобільних технологій на уроках мовно-літературної галузі дозволяло зробити процес навчання більш наочним і динамічним, сприяло формуванню в учнів умінь працювати з інформацією, розвивало пізнавальну активність, комунікативні здібності, а також забезпечувало швидке і міцне засвоєння молодшими школярами навчального матеріалу.

10. Під час контрольного зрізу було здійснено повторну діагностику сформованості мотивації учіння молодших школярів в експериментальній та контрольній групах, яка показала, що після проведення формувальної частини експерименту підвищився цей рівень в учнів експериментального

класу, зокрема високий рівень сформованості мотивації учіння показали 25,00 % учнів експериментального класу та 18,18 % учнів контрольного класу; достатній – 46,42 % учнів експериментального класу та 30,30 % учнів контрольного класу; середній – 25,00 % учнів експериментального класу та 27,27 % учнів контрольного класу; низький – 3,58 % учнів експериментального класу і 21,21 % учнів контрольного класу; учнів з негативним ставленням до школи в експериментальному класі немає, а в контрольному класі 3,04 %.

11. Формувальний етап експерименту довів правильність припущення, що лише при створенні відповідних педагогічних умов можливо сформувати мотивації учіння в молодших школярів. Ми переконалися, що мобільні технології є ефективним засобом формування мотивації учіння молодших школярів. Завдання магістерського дослідження виконано в повному обсязі, мета роботи досягнута.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аксьонова Г. В. Розвиток комунікативної компетентності учнів початкової школи шляхом використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання (опис досвіду роботи). URL : <https://nsportal.ru/nachalnaya-shkola/materialy-mo/2013/11/25/dosvid-roboti-vchitelya-pochatkovikh-klasiv>
2. Алексеева М. І. Мотиви навчання учнів: посіб. для вчит. Київ : Рад. шк. 1974. 120 с.
3. Антонова О. Використання інформаційно-комунікативних технологій у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти. Київ : Генеза, 2019. 96 с.
4. Бабич А. З. Використання технології BYOD у процесі навчання в основній школі. *Ukrainian Journal of Educational Studies and Information Technology*. 2017. № 2. С. 1–4.
5. Бескровный И. Номо Mobiles: шаг в сторону матрицы. *E-Learning World*. 2004. № 4. С. 2–9.
6. Белий В. Учитель: мотивація – менталітет. *Завуч*. 2010. № 32. С. 17–21.
7. Білоус В. В. Мобільні додатки для навчання математики як засіб підвищення мотивації учнів молодшої школи. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2017. № 3. С. 303–309. URL : <https://openedu.kubg.edu.ua/>
8. Бойченко Л. Мотивація навчальної діяльності. *Завуч*. 2011. № 11. С. 3–8.
9. Большакова І. Формування мотивації до навчання. *Початкова освіта*. 2015. № 6. С. 21–32.
10. Буряк О. В. Формування мотивації на уроках української мови та літератури. Київ : Либідь, 1994. 319 с.

11. Варзацька Л., Трохименко Т. Українська мова та читання. Підручник 2 клас. Ч.1.Тернопіль : Навчальна книга «Богдан», 2019. 160 с.
12. Варченко Н. С. Розвиток мотивації молодших школярів. *Англійська мова та література*. 2013. № 16-18. С. 2–5.
13. Вашуленко М. Українська мова та читання: підручник для 2 класу. Ч. 1. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2019. 144 с.
14. Використання ІКТ на уроках української мови і літератури. *Сучасна школа України*. 2014. № 5. С. 44–46.
15. Вилюнас В. К. Теория деятельности и проблемы мотивации. А.Н.Леонтьев и современная психология. *Сборник статей памяти А. Н. Леонтьева*. Москва : Изд-во Моск. ун-та, 1983. С. 191–200.
16. Вікова психологія: навч. посіб. / за ред. Г. С. Костюк. Київ : Рад. шк., 1976. 269 с.
17. Воронкін О. Класифікація інформаційно-комунікаційних технологій навчання. *Вища освіта України*. 2015. № 2. С. 95–102.
18. Гевал М. Д. Загальні принципи використання комп'ютера на уроках різних типів. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2000. № 3. С. 34.
19. Голяк О. Використання ІКТ на уроках. *Початкова освіта*. 2014. №3. С. 25–28.
20. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.
21. Горбатюк Р. М. Мобільне навчання як нова технологія вищої освіти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2013. № 27. С. 31–34. URL : <https://ru.calameo.com/books/0064433483894d987a47f>
22. Гуревич Р. С. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі: посіб. Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2017. 116 с.
23. Давыдов В. В. Проблемы развивающего обучения: учеб. пособ. для студ. высш. учебн. заведений. Москва: Академия, 2004. 288 с.

24. Державний стандарт початкової освіти. URL : [http://dano.dp.ua/attachments/article/303/Державний стандарт початкової освіти.pdf](http://dano.dp.ua/attachments/article/303/Державний_стандарт_початкової_освіти.pdf)
25. Дзюбенко А. А. Новые информационные технологии в образовании : монография. Москва : Наука, 2000. 104 с.
26. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології: підруч. Київ : Академвидав, 2012. 179 с.
27. Дусавицький А. Развитие личности в учебной деятельности. Москва : Дом Педагогики, 1996. 204 с.
28. Зав'ялов О. Школа зачинена. Усі пішли в Інтернет. *Відкритий урок*. 2004. № 7. С. 56–58.
29. Заєць В. С. Мотивація навчальної діяльності молодших школярів як психолого-педагогічна проблема. *Сучасні досягнення вітчизняних вчених у галузі педагогічних та психологічних наук* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 6-7 березня 2020 р.). Київ: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2020. Ч.1. С. 71–74.
30. Занюк С. С. Психология мотивации. Київ : Ника-Центр, 2002. 352 с.
31. Захарійчук М. Д. Українська мова та читання: підручник для 2 класу. Ч.1. Київ : Грамота, 2019. 112 с.
32. Зміст уроків української мови. URL : <http://www.startpedahohika.com/sotems-1381-1.html>
33. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы. Санкт-Петербург: Питер, 2006. 508 с.
34. Інформаційні технології у практиці початкової школи як засіб формування соціально-адаптованої особистості молодшого школяра. URL : <https://vseosvita.ua/library/informacijni-tehnologii-u-praktici-pocatkovoi-skoli-ak-zasib-formuvanna-socialnoaptovanoi-osobistosti-molodsogo-skolara-46840.html>
35. Іщенко О., Логачевська С. Українська мова та читання: підручник для 2 класу. Ч. 1. Київ : Літера, 2019. 95 с.

36. Казьмін В. Проблема формування мотивації у навчальній діяльності. *Завуч*. 2004. № 5. С 9–12.
37. Канюк С. С . Психологія мотивації: навч. посіб. Київ : Либідь, 2002. С. 238–248.
38. Кара Л. І. Впровадження і використання інтерактивних методів та інноваційних технологій як засіб розвитку здібностей молодших школярів (опис досвіду роботи). URL : <https://www.slideshare.net/svetiksvetik3/ss-58018145>
39. Киричук О. І. Навчальні інтереси молодших школярів. Київ : Рад. школа, 1982. 128 с.
40. Кікоть О. Мотивація навчання. *Початкова школа*. 2015. № 20. С. 9–13.
41. Кірик М., Данилова Л. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти : навч.-метод. посіб. Львів : Світ, 2019. 136 с.
42. Кітаєва М. Використання мультимедійних технологій. *Початкова освіта*. 2011. №38. С. 7–9.
43. Колосова Г. Хто такі «ікси» та «ігреки» і як їм порозумітися із «зетами». URL : <https://www.pedrada.com.ua/article/1236-qqq-17-m3-15-03-2017-hto-tak-ksita-greki-yak-m-porozumtisya-zzetami.pdf>
44. Короспіль Л. Покоління Z: пошук способів педагогічної взаємодії. URL : https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5229
45. Кравцова Н. Українська мова та читання: підручник для 2 класу. Ч 1. Тернопіль : Підручники і посібники, 2019. 128 с.
46. Краткий психологический словарь / Под общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. Москва : Мысль, 1985. 430 с.
47. Лук'янова М. Психологія навчальної мотивації школярів. *Відкритий урок*. 2006. № 2. С. 33–40.
48. Лупінович С. Навчаємося залюбки! Формування мотивації до навчання в учнів молодших класів. Харків : Основа, 2009. 107 с.

49. Любчак Л. В. Підготовка майбутнього педагога до реалізації принципів педагогіки партнерства. *Development trends in pedagogical and psychological sciences: the experience of countries of 60 Eastern Europe and prospects of Ukraine* Riga. Latvia: Baltija Publishing, 2018. С. 539–560.

50. Матвієнко Я. О., Кобися В. М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі. *Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень*. Київ : 2019. № 11. С. 48–50.

51. Маркова А. К. Мотивация учебной деятельности в младшем школьном возрасте: пособ. для учит. Москва : Просвещение, 1990. 211 с.

52. Матюхина М. В. Мотивация учения младших школьников. Москва : Просвещение, 1984. 198 с.

53. Морзе Н. В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій. Київ : Видавнича група ВНУ, 2008. 352 с.

54. Наумчук В. Українська мова та читання: підручник для 2 класу. Ч. 1. Тернопіль : Астон, 2019. 144 с.

55. Немов Р. С. Психология: учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений. В 3 кн. Москва : Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2003. Кн. 1: Общие основы психологии. 688 с.

56. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola/compressed.pdf>

57. Нова українська школа: poradnik для вчителя / Під заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

58. Новое педагогическое мышление / Под ред. А. В. Петровского. Москва : Педагогика, 1989. 280 с.

59. Овсянецька Л. П. Мотиваційна основа творчості. *Філософія, соціологія, психологія*: зб. наук. праць. Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ, 2007. Вип. 12. Ч 2. С. 23–30.

60. Онищенко І. В. Мотиваційна компетентність як передумова формування мотивації до професійної діяльності в майбутніх учителів початкових класів в умовах інформатизації вищої освіти. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*: зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Умань: Візаві, 2019. Вип. 2 (20). С. 108–116.

61. Онищенко І. В. Педагогічні умови формування мотивації учіння молодших школярів засобами інформаційно-комунікаційних технологій в умовах Нової української школи. *Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології у виробництві та освіті: стан, досягнення, перспективи розвитку*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної Internet-конференції. Черкаси, 2019. С. 189–191.

62. Онищенко І. В., Сівачук А. Л. Використання технології BYOD як ефективного засобу формування мотивації учіння в учнів початкової школи. *Scientific Collection «InterConf»: with the Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference «Scientific paradigm in the context of technologies and society development» (November 18-19, 2021). Geneva, Switzerland: Protonique, 2021. № 86. С. 205–208.*

63. Парамонова О. ІКТ і стимулювання пізнавальної діяльності. *Початкова освіта*. 2012. № 17. С. 4–6.

64. Педагогічна майстерність : підручник. 2-е вид., доп. і перероб. Київ: Вища шк., 2004. 422 с.

65. Присенко В. Мотивація до навчання. *Завуч*. 2011. № 6. С. 21–22.

66. Психологічна енциклопедія / авт.-упор. О. М. Степанов. Київ : Академвидав, 2006. 424 с.

67. Психологічний словник / за ред. В. І. Войтка. Київ : Вища школа, 1982. 215 с.

68. Рибалко О. Молодший школяр і комп'ютер. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2010. № 5. С. 21–24.

69. Рубан К. Використання ІКТ на уроках читання. *Початкова освіта*. 2012. № 41. С. 3–5.
70. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии: в 2-х т. Т. 1. Москва : Педагогика, 1989. 488 с.
71. Руда Н. Л. Врахування мотиваційних теорій як основа ефективного навчання. *Модернізація вищої освіти України: історія, досвід, перспективи* : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 9–11 лист. 2004 р.). Київ : Наук.-метод. центр вищої освіти МОН України, 2005. С. 171–178.
72. Семеріков С., Стрюк М., Моїсеєнко Н. Мобільне навчання: історико-технологічний вимір. URL : <http://ds.knu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1030>
73. Савицька А. STEM-освіта з початкових класів. *Заступник директора школи*. 2017. № 9. С. 18–22.
74. Савченко О. Початкова освіта в контексті ідей Нової української школи. *Рідна школа*. № 1-2. 2018. С. 3–7.
75. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи. Київ: Генеза, 2002. С. 69.
76. Савченко О. Я. Типова освітня програма. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Savchenko.pdf>
77. Сидоренко В. Концепти Нової української школи: ключові компетентності, ціннісні орієнтири, освітні результати. *Методист*. 2018. № 5. С. 4–17.
78. Селевко Г. К. Педагогічні технології на основі інформаційно-комунікаційних засобів : посіб. Київ : НДІ, 2005. 48 с.
79. Сергієнко Л. Використання ІКТ на уроках в початковій школі як засіб підвищення якості навченості. (опис досвіду роботи). URL : <https://naurok.com.ua/z-dosvidu-roboti-vchitelya-pochatkovih-klasiv-sergienko-l-a-20890.html>

80. Сівачук А. Л. Педагогічні умови формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами мобільних технологій. *Актуальні питання теорії і практики початкового навчання* : зб. наук. праць. Кривий Ріг: КДПУ, 2021. Вип. 14. С. 328–333.

81. Сівачук А. Л. Упровадження мобільних технологій в освітній процес початкової школи як засобу формування мотивації учіння молодших школярів. *Науковий простір студента: пошуки і знахідки*: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної студентської інтернет-конференції Національного педагогічного університету імені Н. П. Драгоманова. Київ, 2020. С. 181–184.

82. Сівачук А. Л. Формування мотивації учіння молодших школярів на уроках мовно-літературної галузі. *Актуальні питання теорії і практики початкового навчання* : зб. наук. праць. Кривий Ріг : КДПУ, 2020. Вип. 13. С. 166–170.

83. Сівачук А. Л. Мобільні технології як ефективний інструмент формування мотивації до навчання сучасних дітей. *Інформаційні технології в соціокультурній сфері, освіті та економіці*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : Видавничий центр КНУКіМ, 2021. С. 181–184.

84. Сівачук А. Л. Формування пізнавального інтересу засобом технології BYOD. *Сучасні інформаційні системи і технології*: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. Херсон, 2019. С. 175–179.

85. Сівачук А. Л. Формування пізнавального інтересу молодших школярів на уроках мовно-літературної галузі засобом технології BYOD. *Збірник наукових праць здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету (приурочено до 90-річчя КДПУ)*. Кривий Ріг, 2020. С. 116–119.

86. Сівачук А. Л. Формування мотивації учіння засобами мобільних технологій. *Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології у*

виробництві та освіті: стан, досягнення, перспективи розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Черкаси, 2020. С. 162–167.

87. Співаковський О. Методика застосування ІКТ у початковій школі. *Початкова освіта*. 2013. №18-19. С. 39–47.

88. Стеценко А. Використання ІКТ в навчально виховному процесі. URL : <https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-ikt-v-navcalno-vihovnomu-procesi-55148.html>

89. Страцинська В. Комп'ютер – наш помічник у навчанні? *Завуч*. 2007. № 10. С. 7–9.

90. Теория мотивации Макклелланда. URL : <https://4brain.ru/blog/теория-мотивации-макклелланда/>

91. Терещук С. І. Технологія мобільного навчання: проблеми та шляхи вирішення. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Серія: Педагогічні науки. 2016. Вип. 138. С. 178–180.

92. Ткаченко Л. Психолого-педагогічні особливості учнів молодших класів у процесі навчальної діяльності. *Педагогічні науки: збірник наукових праць*. 2015. Вип. 67. С. 148–152.

93. Ткачишина О. Р. Вплив комп'ютерних технологій на розвиток особистості. URL : [https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5379/2/O_Tkachyshyna_NCHNPU_7\(31\)_IL.pdf](https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5379/2/O_Tkachyshyna_NCHNPU_7(31)_IL.pdf)

94. Урбанська Л. Мотивація учнів до навчання і саморозвитку. *Завуч*. 2011. № 9. С. 3–6.

95. Федько О. Мотив і мотивація. *Завуч*. 2006. № 26. С. 2–6.

96. Філософський енциклопедичний словник / редкол.: В. І. Шинкарук (голова) та ін. Київ : Абрис, 2002. 742 с.

97. Чабанна Н. Полященко І. Мультимедія на уроці. *Завуч*. 2008. № 27. С. 13–15.

98. Чала М., Бігун І. Інформаційні технології в школі. *Завуч*. 2008. № 15. С. 6–8.
99. Шиян Р. Б. Типова освітня програма URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Shiyana.pdf>
100. Юдина Н. О. Особливості дослідження мотивації навчання учнів молодшої школи. *Обдарована дитина*. 2006. № 9. С. 41–61.
101. Якобсон П. М. Психологические проблемы мотивации поведения человека. Москва : Просвещение, 1969. 317 с.
102. Bratitsis T. Children’s motivation and collaboration via computer while creating digital stories. *International Journal of Knowledge and Learning*. 2012. № 3. P. 239–258.
103. Collins M. A., Amabile T. M. Motivation and creativity. *Handbook of Creativity*. R. Sternberg (ed.). Cambridge, 1999. P. 297–313.
104. Graber H. E. The self-construction of the extraordinary. Sternberg R. et al. (eds.) *Conceptions of gifted-ness*. Cambridge : Cambridge University Press, 1986. P. 247–266.
105. Information and Communication Technology (ICT) in Special Needs Education. URL : https://www.european-agency.org/sites/default/files/information-and-communication-technology-ict-in-special-needs-education-sne_ict_sne_en.pdf
106. Ivanov S. New technologies approach to E-learning. *UNITECH-09: International scientific conference (Bulgaria, Gabrovo, 20-21 november 2009)*. Proceedings. Vol. III. Gabrovo: University publishing house «V. Aprilov», 2009. С. 469–474.

Додаток А

Методика «Направленість на оцінку або на отримання знань»**(Е. Ільїн, Н. Курдюкова).**

1. Одержавши погану оцінку, ти приходиш додому і:
 - а) відразу сідаєш за уроки, повторюючи те, що погано вивчив;
 - б) розважаєшся, відпочиваєш або займаєшся домашніми справами, думаючи, що урок з цього предмета буде ще через день.
2. Після одержання високої оцінки ти:
 - а) продовжуєш старанно готуватися до наступного уроку;
 - б) ретельно не готуєшся, тому що знаєш, що однаково не запитають.
3. Чи буває так, що ти незадоволений своєю відповіддю, а не оцінкою?
 - а) так;
 - б) ні.
4. Що для тебе означає навчання?
 - а) пізнання нового;
 - б) складні заняття.
5. Чи залежать твої оцінки від старанності підготовки до уроку?
 - а) так;
 - б) ні.
6. Чи аналізуєш ти після одержання поганої оцінки, що ти зробив неправильно?
 - а) так;
 - б) ні.
7. Чи залежить твоє бажання робити домашні завдання від того, чи ставлять за це оцінки?
 - а) так;
 - б) ні.
8. Легко тобі почати вчитися після канікул?
 - а) так;

б) ні.

9. Чи жалкуєш ти іноді, що не буває уроку через хворобу вчителя?

а) так;

б) ні.

10. Коли ти перейшов у наступний клас і одержав нові підручники, чи цікавить тебе те, що в них?

а) так;

б) ні.

11. Що, по-твоєму, краще?

а) учитися;

б) хворіти.

12. Що для тебе важливіше?

а) оцінки;

б) знання.

13. Чи пам'ятаєш ти, коли вперше одержав двійку?

а) так;

б) ні.

14. Чи хвилює тебе, якщо твої оцінки гірші, ніж в інших учнів класу?

а) так;

б) ні.

15. Буває так, що перед контрольною твоє серце починає сильно калатати?

а) так;

б) ні.

16. Ти червонієш, коли вголос називають твою погану оцінку?

а) так;

б) ні.

17. Якщо наприкінці тижня ти одержав погану оцінку, у тебе на вихідних поганий настрій?

а) так;

б) ні.

18. Якщо тебе довго не викликають, тебе це турбує? а) Так; б) ні.

19. Чи хвилює тебе реакція ровесників на отриману тобою оцінку?

а) так;

б) ні.

20. Після отриманої гарної оцінки чи пишаєшся ти собою? а) Так; б) ні.

21. Чи тривожить тебе очікування опитування?

а) так;

б) ні.

22. Було б тобі цікаво вчитися, якби оцінок взагалі не ставили?

а) так;

б) ні.

23. Чи захочеш ти, щоб тебе запитали, якщо будеш знати, що оцінку за відповідь не поставлять?

а) так;

б) ні.

24. Після одержання оцінки на уроці чи продовжуєш ти активно працювати?

а) так;

б) ні.

Додаток Б

**Анкета для оцінки рівня шкільної мотивації молодших школярів
(Н. Лусканова)**

1. Тобі подобається в школі?
 - а) так;
 - б) не дуже;
 - в) ні.
2. Уранці ти завжди з радістю йдеш до школи чи тобі часто хочеться залишитися вдома?
 - а) іду з радістю;
 - б) буває по-різному;
 - в) частіше хочеться залишитися вдома.
3. Якби вчитель сказав, що завтра до школи не обов'язково приходити всім учням, ти б пішов до школи чи залишився б вдома?
 - а) пішов би до школи;
 - б) не знаю;
 - в) залишився б удома.
4. Тобі подобається, коли відмінюють уроки?
 - а) не подобається;
 - б) буває по-різному;
 - в) подобається.
5. Ти хотів би, щоб тобі не задавали ніяких домашніх завдань?
 - а) не хотів би;
 - б) не знаю;
 - в) хотів би.
6. Ти хотів би, щоб у школі залишилися лише перерви?
 - а) ні;
 - б) не знаю;
 - в) хотів би.

7. Ти часто розповідаєш про школу своїм батькам і друзям?

- а) часто;
- б) рідко;
- в) не розповідаю.

8. Ти хотів би, щоб у тебе був інший, менш суворий учитель?

- а) мені подобається наш учитель;
- б) точно не знаю;
- в) хотів би.

9. У тебе в класі багато друзів?

- а) багато;
- б) мало;
- в) немає друзів.

10. Тобі подобаються твої однокласники?

- а) подобаються;
- б) не дуже;
- в) не подобаються.

Опрацювання результатів:

За кожен варіант «а» – 3 бали, варіант «б» – 1 бал, варіант «в» – 0 балів.

25–30 балів – сформоване ставлення до себе як до школяра, висока навчальна активність.

20–24 бала – ставлення до себе як до школяра практично сформоване.

15–19 балів – позитивне ставлення до школи, але школа більше приваблює поза навчальними сторонами.

10–14 балів – ставлення до себе як до школяра не сформоване.

Менше 10 балів – негативне ставлення до школи.

Додаток В

Діагностична робота на тему «Звуки і букви»

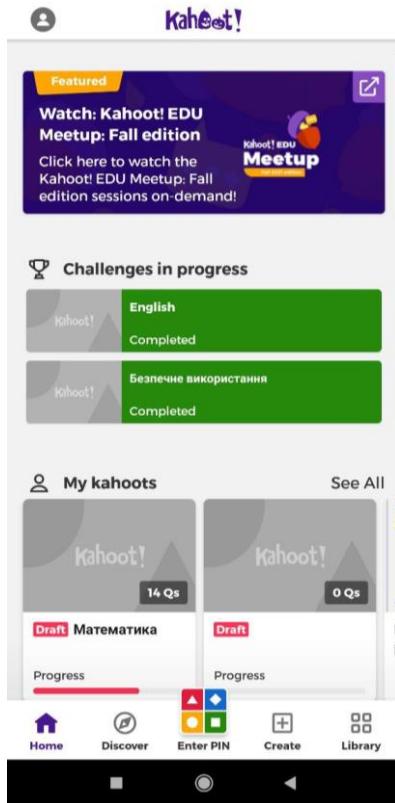

Рис. В. 1.

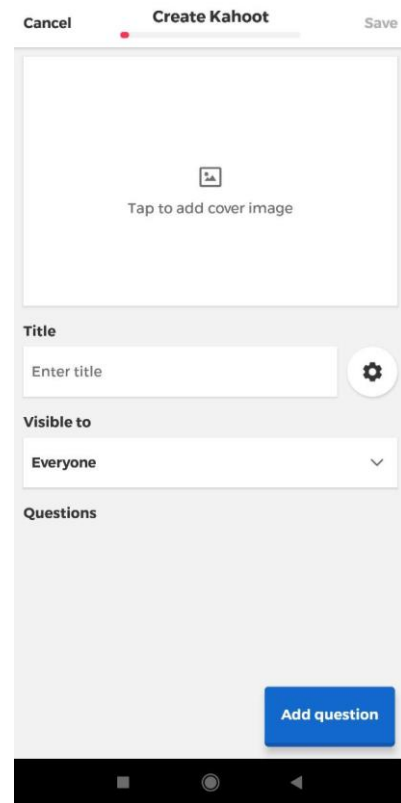

Рис. В. 2.

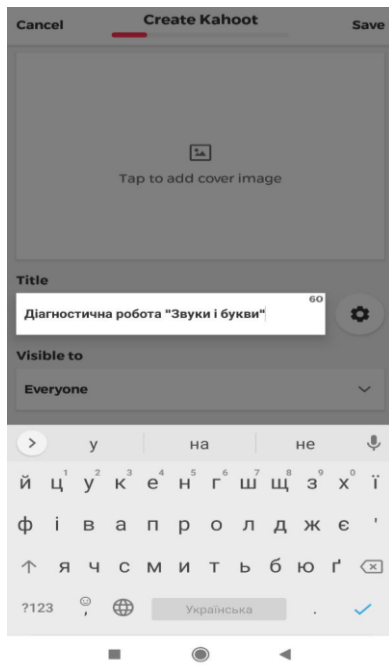

Рис. В. 3.

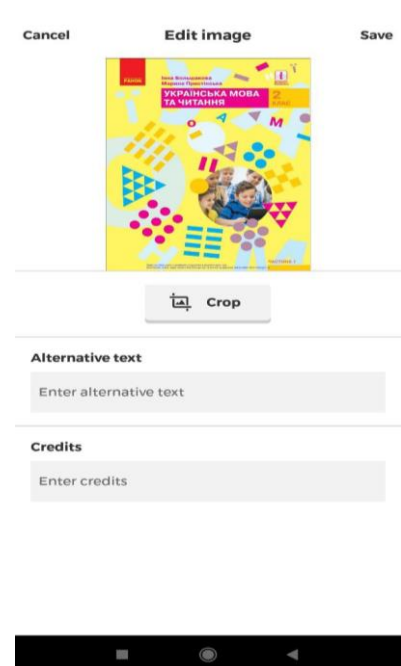

Рис. В. 4.

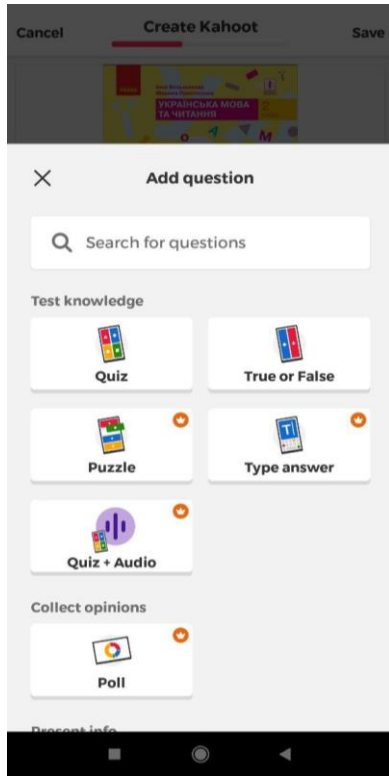

Рис. В. 5.

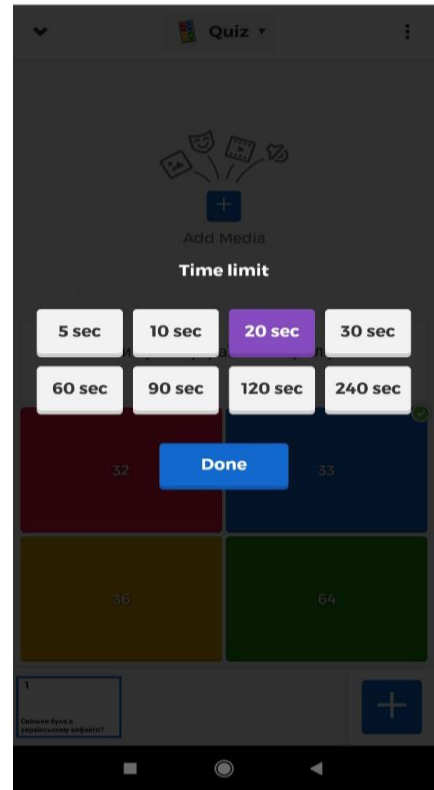

Рис. В. 6.

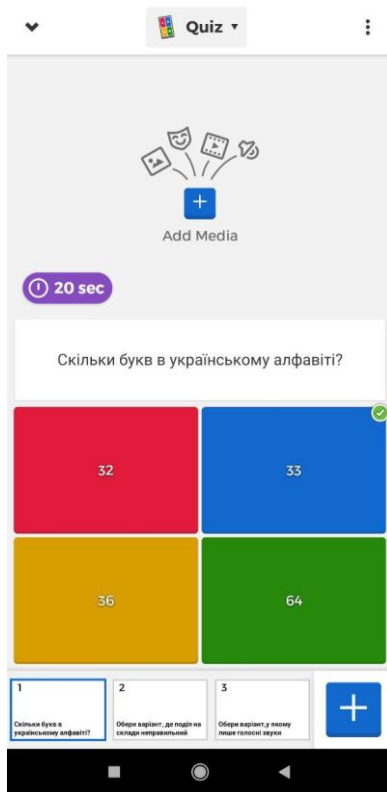

Рис. В. 7.

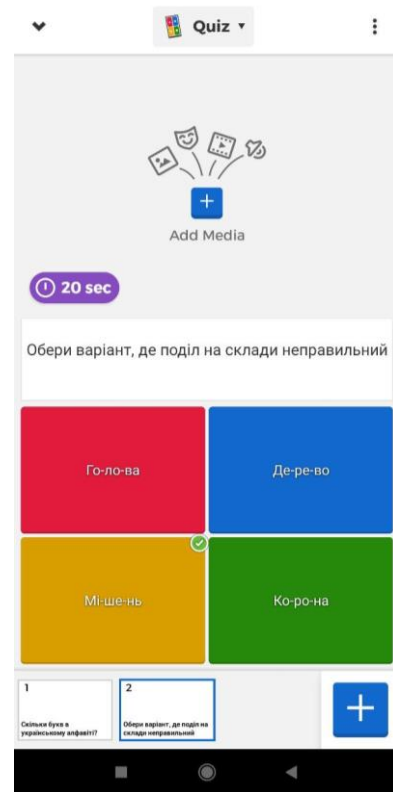

Рис. В. 8.

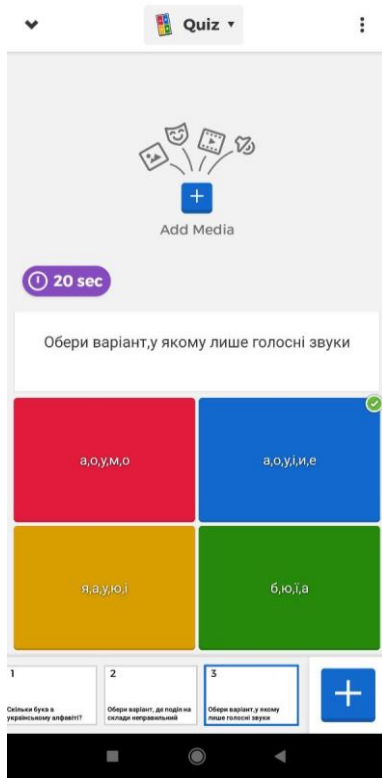

Рис. В. 9.

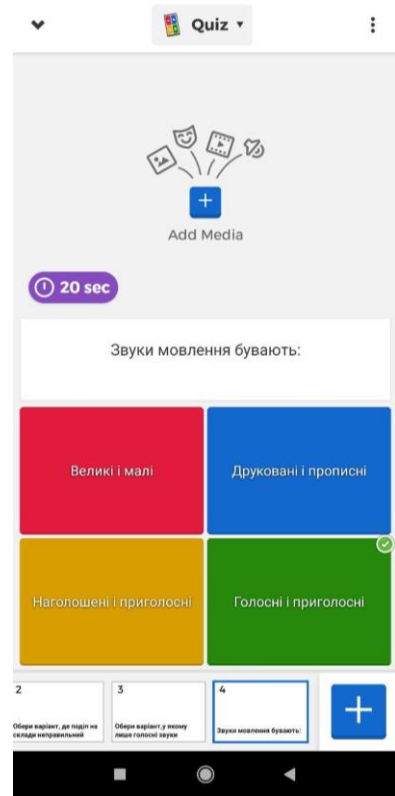

Рис. В. 10.

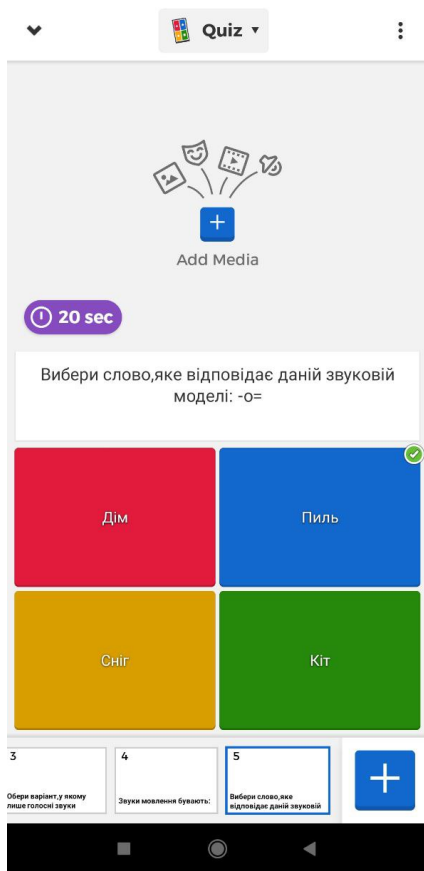

Рис. В. 11.

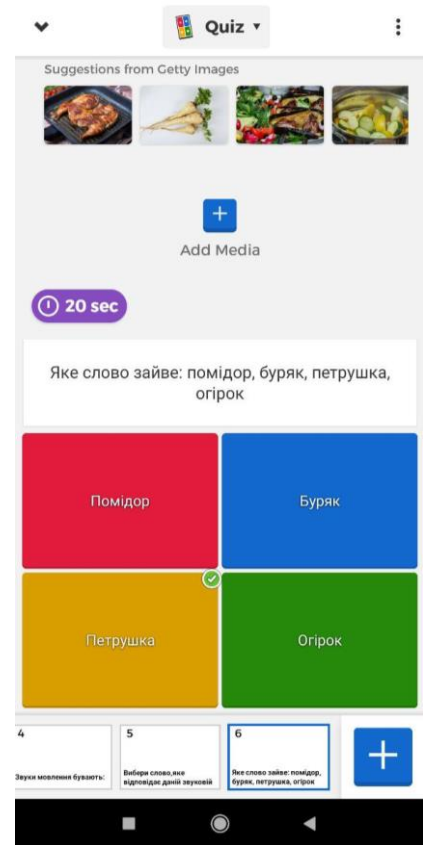

Рис. В. 12.

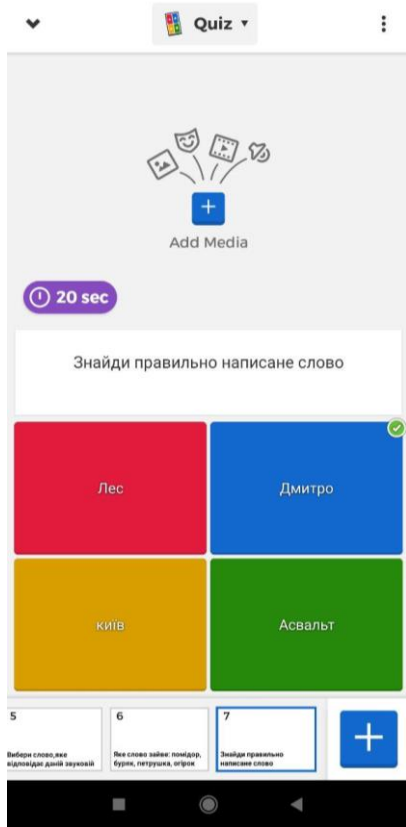

Рис. В. 13.

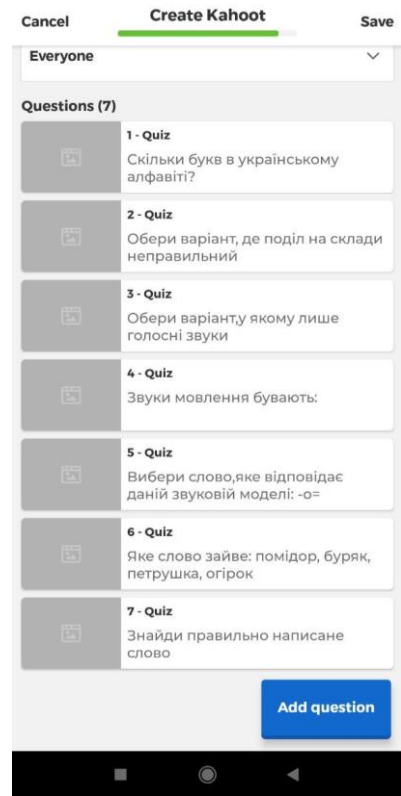

Рис. В. 14.

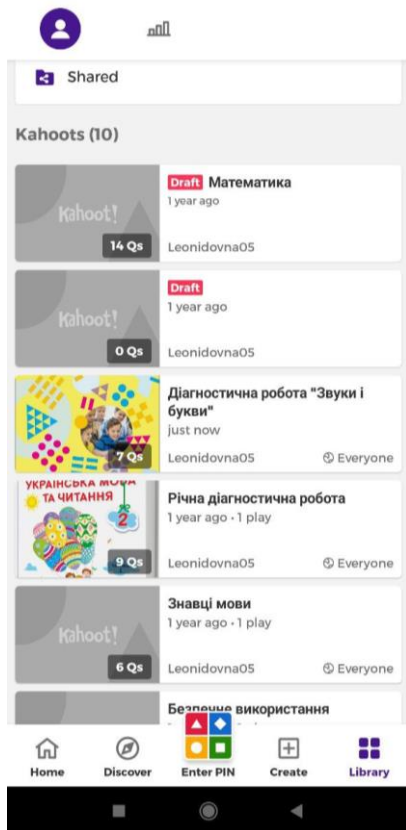

Рис. В. 15.

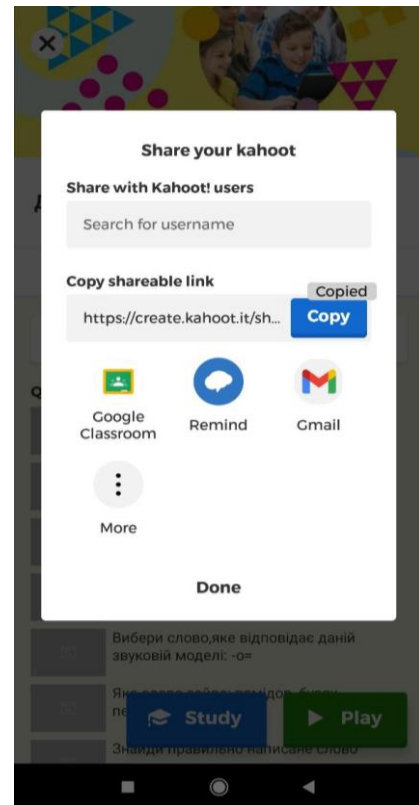

Рис. В. 16.

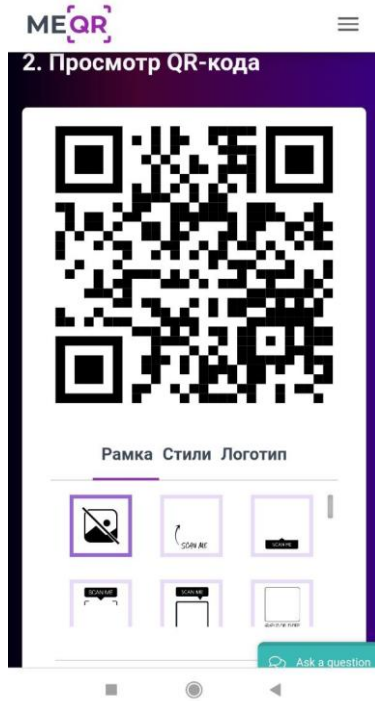

Рис. В. 17.

Рис. В. 18.

Додаток Г

Розробка матеріалу для закріплення теми з української мови «Однозначні і багатозначні слова»

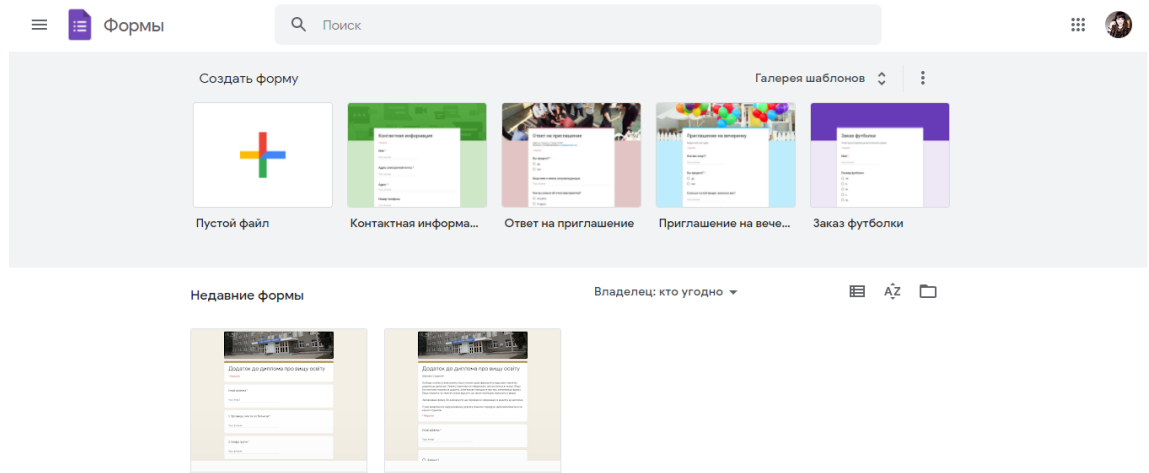

Рис. Г. 1.

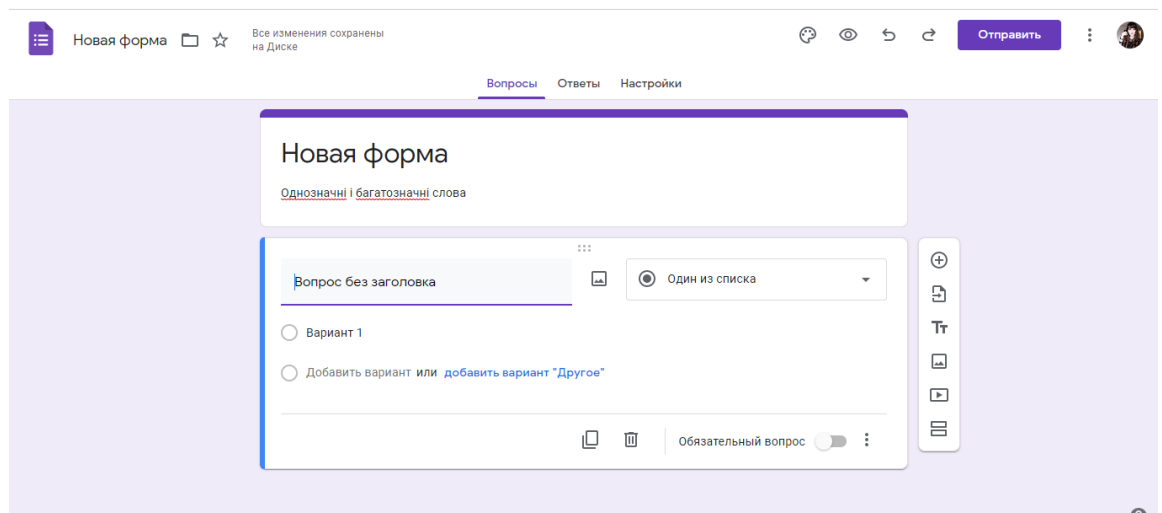

Рис. Г. 2.

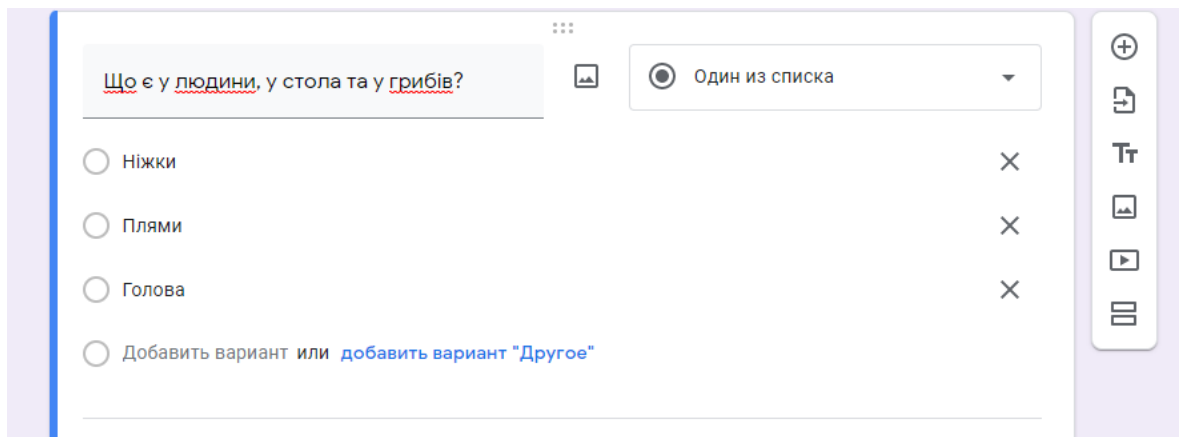

Рис. Г. 3.

Позначте правильне визначення однозначних слів:

Мають лише одне лексичне значення

Мають декілька лексичних значень

Однозвучні слова

Рис. Г. 4.

Коник - Один из списка

Рыба ×

Игрушка ×

Комаха ×

Усі зазначені варіанти ×

Рис. Г. 5.

Новая форма Все изменения сохранены на Диске

Вопросы | Ответы | Настройки

Новая форма

Однозначні | багатозначні слова

Рис. Г. 6.

Отправить ×

Сбор адресов электронной почты

Как отправить:

Ссылка

<https://forms.gle/ksyErxHUpmH5cG3u5>

Короткий URL

Отмена Копировать

Рис. Г. 7.

2. Просмотр QR-кода

Рис. Г. 8.

Додаток Д

**Розробка узагальнюючого уроку з читання для 2 класу на тему:
«Народні казки»**

The screenshot shows the LearningApps.org website interface. At the top, there is a navigation bar with a search box, a menu for exercises, and user account settings. The user's profile is displayed, including their name, login, and contact information. Below the profile, there are buttons for editing the profile, changing the password, and changing the email. At the bottom, there are links for site information, copyright, and help.

LearningApps.org

Настройки аккаунта: Анастасіяssiv

Поиск Все упражнения Новое упражнение Мои классы Мои упражнения

Анастасіяssiv
<https://learningapps.org/user/Анастасіяssiv>

Логин (Имя): Анастасіяssiv
 Имя:
 Фамилия:
 Школа или учебное заведение:
 Мой сайт: http://
 Адрес электронной почты: anastasiatkachova79@gmail.com (Не будет показано)
 Уведомления: Вы не будете получать уведомления по электронной почте о новых личных сообщениях.
 Связь: Вы можете получать сообщения от других пользователей.

Редактировать профиль Сменить пароль Сменить электронную почту Выход

О сайте LearningApps.org Информация Защита авторских прав и данных Help translating

Рис. Д. 1.

The screenshot displays a grid of interactive tools available on the LearningApps.org platform. Each tool is represented by a small icon and a text label below it.

Найти пару Классификация Хронологическая линейка Простой порядок

Ввод текста Сортировка картинок Викторина с выбором правильного ответа Заполнить пропуски

Сетка приложений Аудио/видео контент Кто хочет стать миллионером? Пазл "Угадай-ка" Кроссворд

Слова из букв Виселица Игра "Парочки"

Инструменты

Рис. Д. 2.

LearningApps.org

Настройки аккаунта: Анастасіяssiv

Поиск Все упражнения Новое упражнение Создать коллекцию Моя вещь

Название упражнения Язык дисплея

Народні казки

Описание задания

Введите описание задания. Оно будет появляться в начале упражнения. Если это не нужно, оставьте это поле пустым.

Розгадай кросворд та дізнайся, про що буде наша наступна тема.

Рис. Д. 3.

Фоновая картинка

Выберите фоновую картинку для кроссворда, если желаете.

Выберите картинку Размер: 989 x 700 редактировать

Рис. Д. 4.

Вопросы

Введите вопросы для кроссворда.

Вопрос: На що скаржився сніг у казці "Сніг і заєць"? Подсказка:

Ответ: Головний біль

Вопрос: Кого провчив півень у казці "Хитрий півень"? Подсказка:

Ответ: Лисицю

Вопрос: Хто у казці "Нерозумне кошеня" "уміє зуби? Подсказка:

Ответ: мишка

Вопрос: На яку російську народку казку схожа казка? Подсказка:

Ответ: Колобок

Вопрос: Який головний персонаж у казці "Лихе слово не рубить дереву"? Подсказка: Рубить дерева у лісі.

Ответ: Лісоруб

Рис. Д. 5.

Ключевое слово

При необходимости укажите ключевое слово, которое автоматически формируется из букв в головоломке. В головоломке должны быть все буквы ключевого слова!

Фиксированная ориентация

Совместите кроссворд вертикально с ответным словом. Для этого символы решающего слова должны быть включены в ответы на отдельные вопросы. Символ 1 должен быть в ответе 1, символ 2 - в ответе 2 и т. Д.

 Фиксированная ориентация
Обратная связь

Напишите здесь текст, который будет высвечиваться, если найдено правильное решение!

Рис. Д. 6.

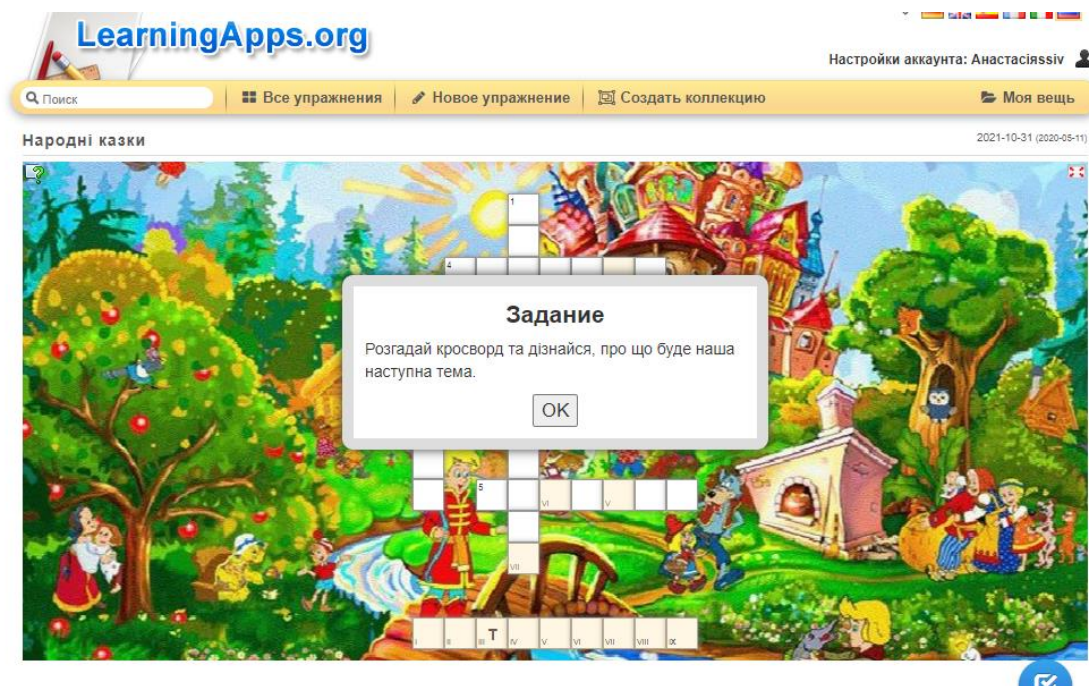

Рис. Д. 7.

Использовать упражнение
[Сообщить о проблеме](#)

Ссылка: <https://learningapps.org/watch?v=pfcayf6k320>

Встроить: `<iframe src="https://learningapps.org/watch?v=pfcayf6k320" style="border:0px;width:100%;height:500px" allowfull`

SCORM iBooks Author

Поделиться: <https://learningapps.org/display?v=pfcayf6k320>

QR-Code

Рис. Д. 8.

Рис. Д. 9.

Додаток Е

Діагностична робота на тему «Мова і мовлення»

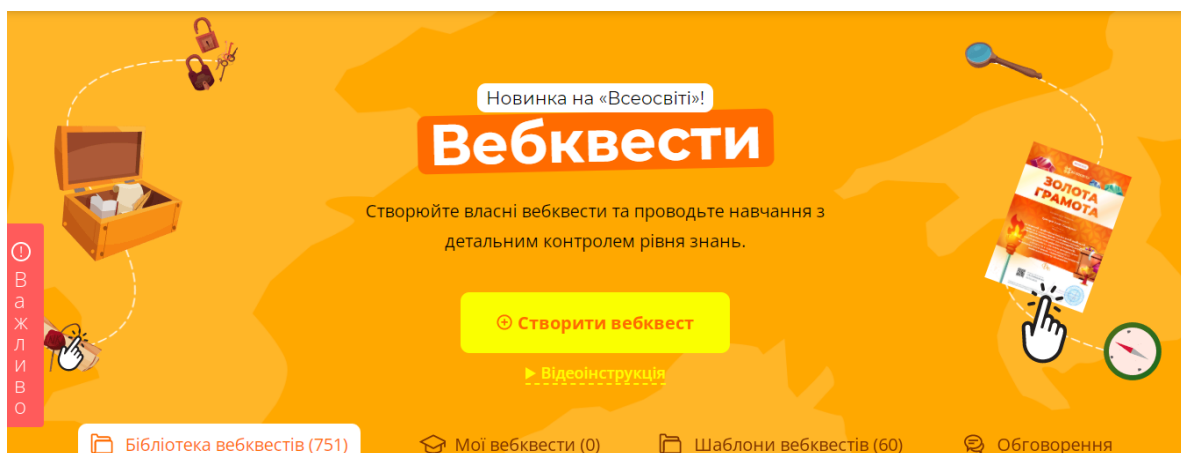

Рис. Е. 1.

Рис. Е. 2.

1 Налаштування гри

Згорнути ^

Привітання на початку гри

Привіт! До твоєї уваги квест за темою "Мова і мовлення". Відкрий усі двері та ти досягнеш успіху!

 Обмежити час за який потрібно виконати всі завдання

35

 Обмежити загальну кількість невдалих спроб введення ключа

Кількість невдалих спроб введення ключа..

 Видати сертифікат по завершенні гри

Код шаблону сертифікату...

 Всі об'єкти активні, похитуються при наведенні, а курсор змінюється на вказівний

Рис. Е. 3.

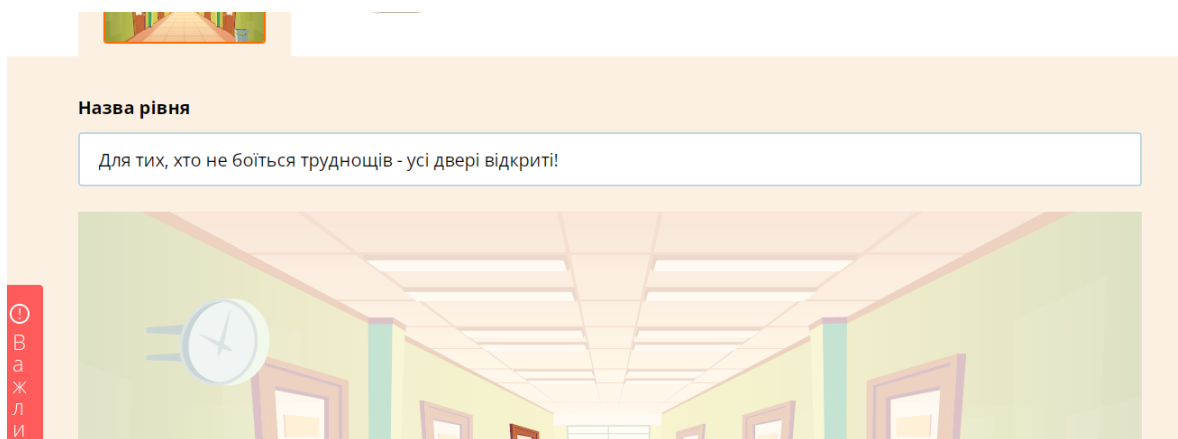

Рис. Е. 4.

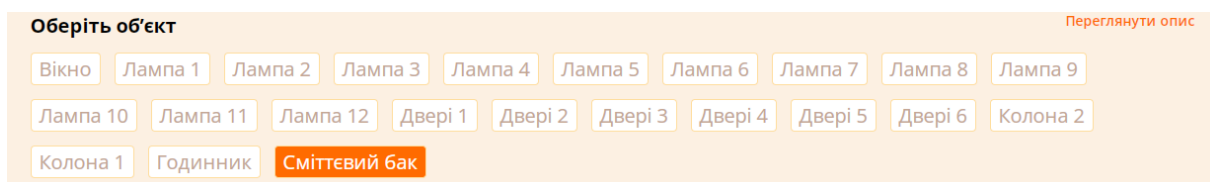

Рис. Е. 5.

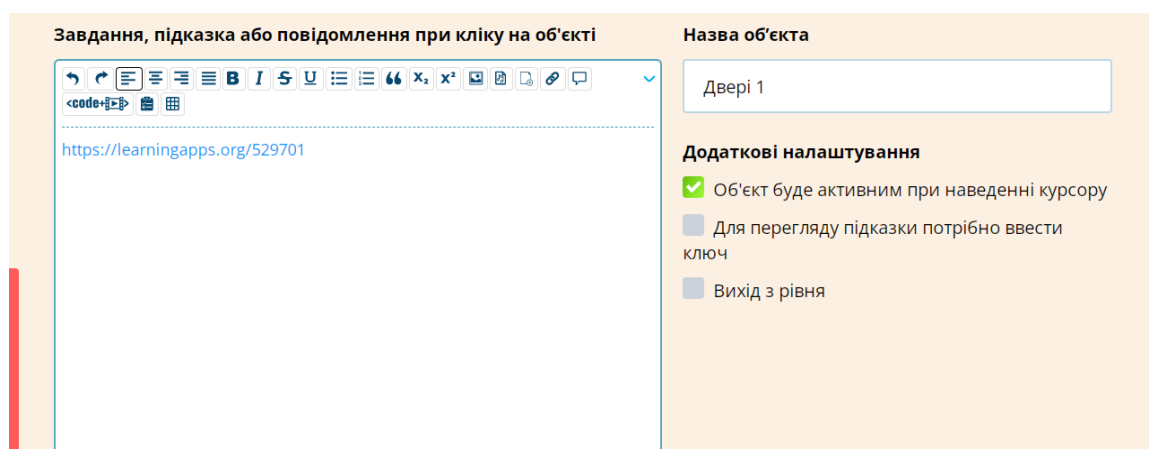

Рис. Е. 6.

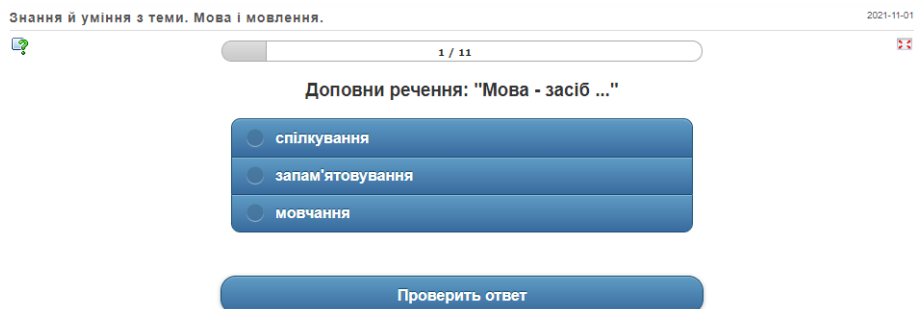

Рис. Е. 7.

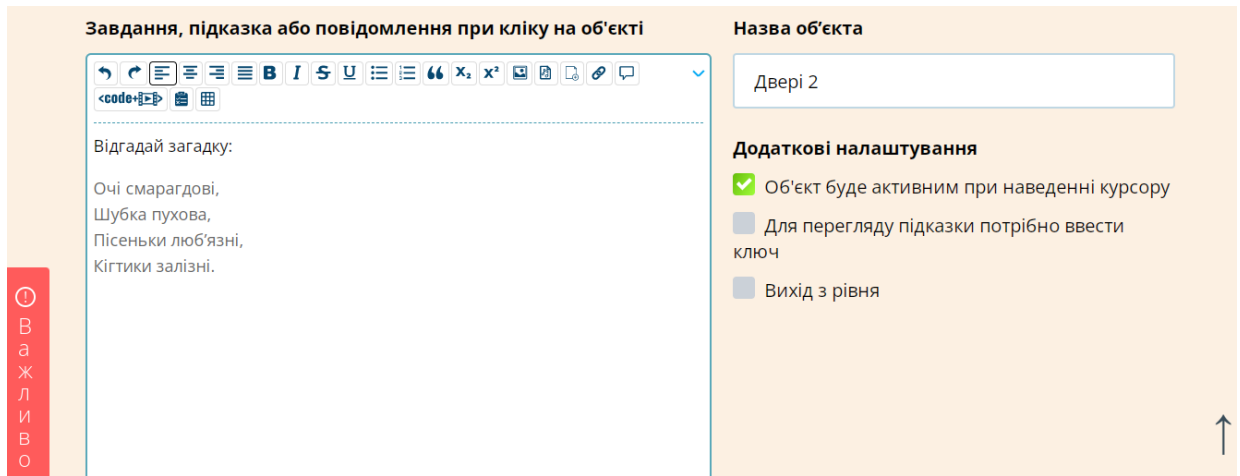

Рис. Е. 8.

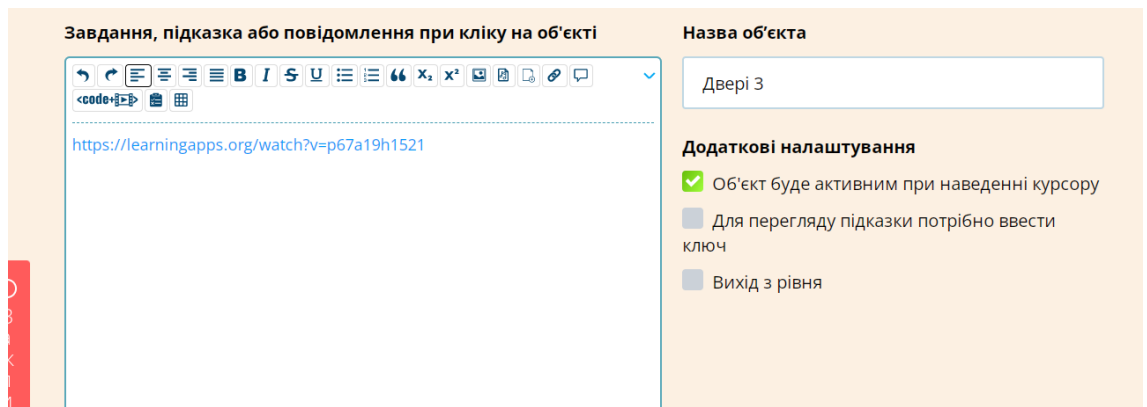

Рис. Е. 9.

ы	й	ъ	н	е	б	и	л	и	ц	я	ж	л
и	х	п	р	и	с	л	і	в	'	я	с	ч
ё	ы	ь	и	ц	м	э	ч	ы	л	н	х	р
с	м	ф	и	м	я	м	и	р	и	л	к	а
ь	н	а	ц	а	с	й	л	з	о	м	ю	ш
я	ш	в	с	к	а	з	к	а	х	о	г	т
п	р	и	к	а	з	к	а	г	я	л	й	р
ъ	ь	э	о	и	э	ф	с	а	г	ю	ь	п
в	и	т	р	а	в	ц	ш	д	з	ш	н	ь
ю	п	и	о	л	г	т	х	к	н	я	к	ы
ц	ц	а	м	т	э	х	д	а	ч	а	э	ш
ы	ж	н	о	с	ь	щ	ц	т	с	э	ч	г
ж	ю	у	в	з	э	ч	э	м	и	ч	и	ь
ф	и	ф	к	м	о	д	э	х	ю	ж	ж	к
ы	м	з	а	ъ	ъ	и	с	м	г	п	щ	с

1. лічилка
2. прислів'я
3. небилиця
4. казка
5. приказка
6. скоромовка
7. мирилка
8. загадка

Рис. Е. 10.

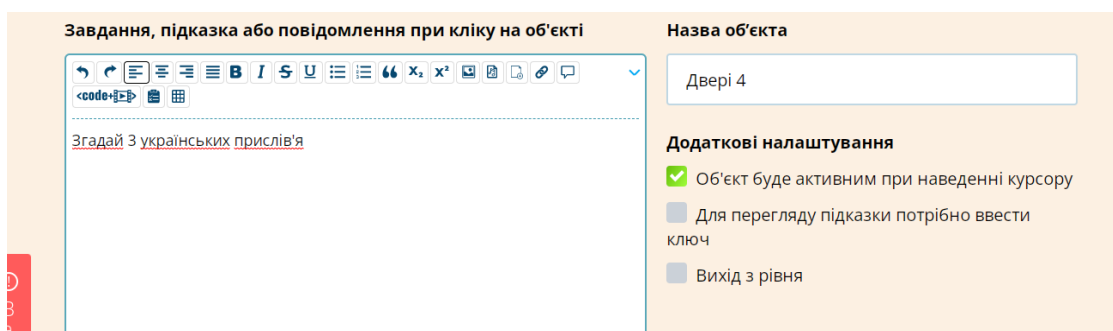

Рис. Е. 11.

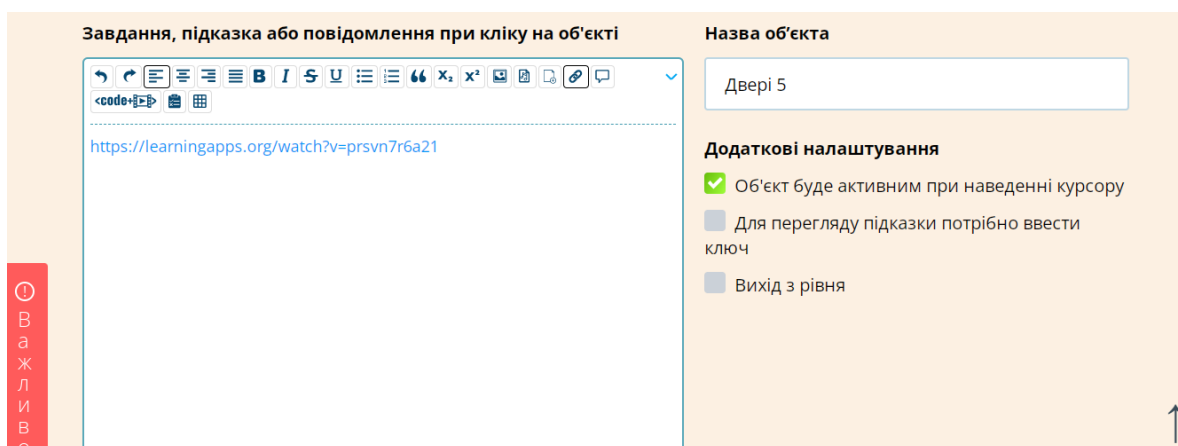

Рис. Е. 12.

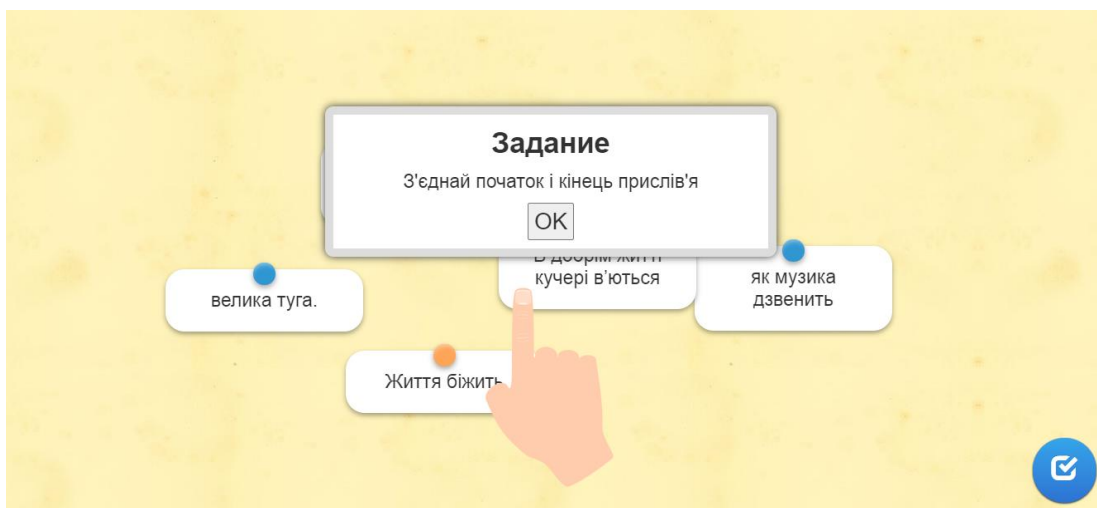

Рис. Е. 13.

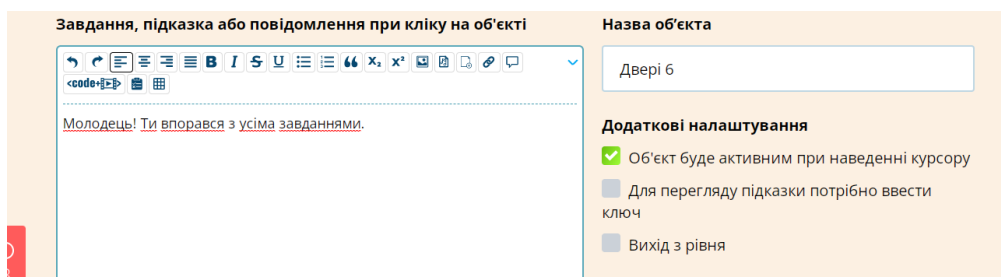

Рис. Е. 14.